

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana 4 Din, po raznašalcih dostavljena 5 Din mesečno.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2562).

Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasni po tarifni.

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2456.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 3. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru št. 500.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

Dvanajsturna revolucija v Avstriji

V noči od sobote na nedeljo so Heimwehrovci pod vodstvom dr. Pfrimerja zasedli glavne kraje zgornje Štajerske in Nižjeavstrijske ter proglasili revolucionarno vlado - Vlada je alarmirala vojaštvo ter upor v par urah zadušila - Dr. Pfrimer je pobegnil, ostale voditelje pa so večinoma aretirali - Na Dunaju je mir

Dunaj, 13. septembra č. V pretekli noči so na gornjem in vzhodnem štajerskem skuhali člani Heimwehra izvesti državni prevrat, kar jim je sprva uspelo. Štajerski člani Heimwehra pod vodstvom dr. Pfrimerja so zasedli železniške postaje Mürzzuschlag, Knittelfeld, Bruck a. M., Judendorf, Fohnsdorf in ostale večje kraje ob Muri. Dr. Pfrimer je odvezal prisego zvestobe republikli vse oficirje in moštvo avstrijske vojske ter pozval tudi uradništvo, naj se pridruži njegovemu pokretu ter prizna njegovo vlado. Že v teku noči so skušale štajerske oblasti zbrati orožništvo v ostalih krajih vzhodne štajerske, vendar pa jim to zaradi slabih zvez ni uspelo. Niti v Gradcu ni bilo toliko orožništva, da bi ga mogli poslati v kraje, kjer je bila potreba. Dunajska vlada, ki je takoj zvedela za prevrat, je odredila potrebne ukrepe in kakor se poroča, se je avstrijski vojski že posrečilo, da je zadušila revolucionarni pokret in vzpostavila zopet red. Dr. Pfrimer je baje že pobegnil v Italijo. V vsej Avstriji vlada veliko razburjenje. Inozemci beže trumoma.

Heimwehrovci se zopet umikajo

Dunaj, 13. septembra. Č. Davi ob 9. so prišle vladne čete v Bruck ob Muri. Ob tej priliki so bili osvobodeni oni policisti, ki jih je Heimwehr ujel. Na Zgornjem Avstrijskem so Heimwehrovci v nekem kraju ujeli okrajnega glavarja, vendar pa je tudi njega oprostil vojaštvo, čim je zasedlo okrajno glavarstvo. V dobro poučenih krogih trdijo, da bo v teku dneva mir vzpostavljen po vsej Avstriji.

Dunaj, 13. septembra. Č. V Brucku ob Muri, v Kirchdorfu in vseh tamošnjih krajih kakor tudi na Dunaju je bil ob 11. dopoldne mir. Službeno javljajo, da je varnostni aparat po vsej državi na delu. Iz socialno-demokratskih krogov se doznava, da je republikanski Schutzbund v strogi pripravljenosti. Razen tega se je odpejalo z Dunaja več bataljonov policije v mnogoštevilnih avtomobilih na Štajersko. Davi ob pol 7. so odšle vojaške formacije tudi iz Gradca. Zatrjuje se, da je bil v Heimwehru objavljen ultimatum, po katerem se ima vdati do polnočja, vendar pa se ta vest ne potrjuje.

Pfrimerjev proglas

Gradec, 13. septembra. Vodja štajerskih Heimwehrovcev dr. Pfrimer je izdal proglas, ki ga razširjajo Heimwehrovci in v katerem izjavlja, da bo izdal začasno ustavo in po heimwehrovskih načelih prevzel oblast v državi. Dunaj bo kot zvezna država črtan in zopet priključen Dolnji Avstriji. Dr. Pfrimer je podpisal proglas kot vodja avstrijske države in ga zaključuje z izjavo, da je v najvišji stiski pozvan za vrhovnega čuvarja avstrijskega naroda.

Položaj ob 6. zvečer

Dunaj, 13. septembra. Situacija na Gornjem Štajerskem je ob 6. zvečer približno naslednja: Okoli 1000 puščikov je zbranih nedaleč od Leobna, drugih 1000 pa v okolici Knittelfelda in pri Judenburgu. Kolodvor v Selzthalu, Gröbnitzu in Liezenu so zasedli Heimwehrovci. Oddelek Heimwehra, ki so se udeležili puča, potiskajo oddelki zvezne armade med Leoben in Judenburg. Pehota koraka iz Celoveca in bo najbrž že v nekaj urah stopila v akcijo. Graška garnizija je v Bruck an der Muru izgela Heimwehrovce in zasedla Kapfenberg. Vlada izjavlja zvečer, da upa še tekom noči popolnoma likvidirati upor.

Aretacije Heimwehrovcev

Dunaj, 13. septembra. Tekom današnjega dneva je bilo tukaj aretiranih 44 Heimweh-

rovcev. Dunajski kolodvori so močno policijsko zastraženi, tudi vsa državna poslopja so strogo zastražena. Miru do sedaj niso nikjer motili.

Razkol med Heimwehrom

Dunaj, 13. septembra. Nižjeavstrijski (kršćansko - socialni) Heimwehrovci so izdali proglas, v katerem izjavljajo, da z dr. Pfrimerjevimi pučem nima ničesar skupnega, za obsojajo in bodo aktivno nastopili proti vsakemu takemu poskusu. Istočasno dajejo svoje sile in formacije vladi na razpolago, da bi mogla čimprej vzpostaviti mir in red.

Inomost, 13. septembra. Deželno vodstvo tirolskih Heimwehrovcev objavlja, da ga je dr. Pfrimerjev puč presenetil in nima nobene zveze z njim. Obenem obžaluje, da s takimi akcijami diskreditira ves pokret. Vodstvo poziva vse člane, naj ohranijo mirno kri.

Hitlerjevci pustili

Pfrimerja na cedilu

Dunaj, 13. septembra. Tudi narodni socialisti so danes izdali proglas, v katerem izjavljajo, da te akcije Heimwehra ne bodo podpirali.

Klavern konec nekrave revolucije

Dunaj, 13. septembra. Po vesteh iz Štajerske ni do 2. popoldne nikjer došlo do spopadov med Heimwehrom in vladnimi četami. Dva bataljona iz Gradca in Celoveca sta bila poslana na sever proti Heimwehru, ki se je umaknil iz Brucka v Leoben. V Kapfenbergu in v kopališču Ausee je še vedno mnogo formacij Heimwehra. Na Solnograškem sploh ni bilo močnih koncentracij Heimatschutzta, kakor tudi ne na Zgornjem Avstrijskem. Orožništvo je v vseh teh krajih takoj vzpostavilo normalne razmere in aretiralo večje število članov Heimwehra. Republikanskemu Schutzbundu, ki je po vsej državi v pripravljenosti, ni bilo treba stopiti v akcijo. Vlada zagotavlja, da je gospodar položaja in da bo v nekaj urah povsod zopet vzpostavljeno zakonito stanje. Mnogo članov Heimwehra je bilo aretiranih. Ponovno se trdi, da je dr. Pfrimer pobegnil v Italijo, vendar pa ta vest še ni potrjena. Na Dunaju ni bil mir nikjer kršen, toda pred vsemi javnimi poslopiji stoji podvojnena straža.

Dunaj, 13. septembra. Heimwehr, ki stoji pod vodstvom dr. Pfrimerja, je danes poskušal izvesti puč v Avstriji. Pri železni vladi v Gradcu so davi prispele vesti iz Brucka, Knittelfelda, Leobna, Mürzzuschlaga in Judenburga, da korakajo heimwehrovske patrulje po cestah imenovanih mest. Nadaljnje vesti so javile, da namerava Heimwehr izvesti puč ter da je

zasedla poslopja okrajnih glavarstev v Brucku, Mürzzuschlagu in Judenburgu.

Po nalogu zvezne vlade je prišlo iz Gradca in Brucka na pomoč vojaštvo, ki je Heimwehrovce spodilo iz zasedenih okrajnih glavarstev in vzpostavilo mir v teh krajih.

Do krvavih spopadov

je prišlo v Kapfenbergu. Heimwehr je z dvema strojnica napadla tamošnji Delavski dom. Pri streljanju sta bila dva delavca ubita, 4 pa so težko ranjeni. Dalje je prišlo do nasilstev v raznih gornještajerskih občinah. V Voitsbergu je Heimwehr aretirala socialnodemokratskega poslanca Elserja in tamošnjeega socialnodemokratskega župana. — Heimwehr je nato

zasedla mostove preko Mure v Liebenau in Kreuzdorfu, kaznilnico v Metzendorfu in zapore okrajnega sodišča v Kindsbergu.

Proti popoldnevo so prišle iz Gornje Avstrije vesti, da nameravajo tudi tamkaj Heimwehrovci izvesti puč in da pripravljajo vse potrebno, da bi zasedli železniško progo.

Iz Linza so odposlali v ogrožene kraje vojaštvo. Popoldne so prišle vesti, da je mir tamkaj zopet vzpostavljen. Zvečer je vlada dobila poročilo, da so oddelek Heimwehra vdrl v Amtsstätten in da poskušajo zasedati progo zapadne železnice ter da hočejo vzdolž te železniške proge

prodreti proti Nižje-Avstrijskemu.

Iz St. Pöltna je šla Heimwehrovcem nasproti brigada zvezne vojske, da ustavi njihovo prodiranje in da jih razprši. V Leobersdorfu ob južni železnici so Heimwehrovci skušali organizirati lokalni puč. Zvezna vojska je vkoralala v ta kraj ter vzpostavila mir. V Klosterneuburgu je 700 močno oboroženih Heimwehrovcev postavilo v bližini mesta taborišče ter ga vojaško utrdilo. Ker je bilo orožništvo proti močno oboroženim Heimwehrovcem brez vsake moči, je bila konsignirana posadka v Klosterneuburgu. Napadni oddelek zvezne vojske je sežgal taborišče, razorožil Heimwehrovce ter aretirati voditelje. Zvečer se je govorilo, da je

vlada izdala tiralico proti voditelju Heimwehra dr. Pfrimerju

in njegovemu tovarišu inž. Rauterju. Govori se, da je dr. Pfrimer že aretiran, da je pa inž. Rauter pobegnil.

Zdi se, da je prehitro prišlo do tega puča.

Puč bi se moral izvesti, kakor doznava vaš poročevalec, šele koncem tega meseca in sicer v vseh provincah Avstrije naenkrat. Dr. Pfrimer pa je prekmalu udaril, zaradi česar Heimwehrovci na Koroškem, Solnograškem, Nižjeavstrijskem in na Tirolskem niso stopili v akcijo in je, kakor se zdi, puč končal z neuspehom.

Dunaj, 13. septembra. Č. Socialno demokratska stranka je zahtevala od vlade, naj takoj nujno uporabi vsa sredstva državne sile, da zaduši poizkus pre-

vrata in aretira osebe, ki so ga povzročile. Za nasprotni primer izjavlja socialno demokratska stranka s strokovnimi organizacijami vred, da si pridružejo svobodne roke, ako se bi to ne izvršilo v najkrajšem času in da bodo uporabile vse sredstva, ki so jim na razpolago v svrhu zadužitve prevrata in vzpostavitve miru.

Vlada je odposlala vojaštvo

Vlada dr. Burescha izjavlja, da je podzvela vse potrebno, da bo prevrat še v teku dneva likvidiran. V razne kraje Zgornje Štajerske je bilo odposlanih več vojaških čet. Pristaši Heimwehra so bili iz posameznih krajev na Zgornjem Štajerskem pregnani in so se zatekli v gore. V dolini okoli Linza so se Heimwehrovci zbrali v velikih skupinah oboroženi s strojnimi. Doslej ni bilo večjih spopadov. Kakor se je izvedelo, je v Kapfenbergu na Štajerskem došlo do spopada med člani Heimwehra in delavci, pri čemer sta bili dve osebi ubiti, dve pa hudo ranjeni. Doznava se, da je dr. Pfrimer pobegnil v Judenburg, za njegovo trenutno bivališče pa se ne ve.

Starhemberg podpira Pfrimerja

Trdi se, da je Starhemberg izdal naredbo, naj Heimwehrovci sodelujejo pri poizkusu prevrata. Vlada je odredila aretacijo dr. Pfrimerja. Doznava se pa kot gotovo, da je že snoči Starhemberg pozval brigadnega poveljnika v Linzu polkovnika Weilerja, naj se vojaštvo pridruži Heimwehru, kar pa je polkovnik odbil in sporočil zadevo dunajski vladi, ki je podzvela potrebne ukrepe.

Na Dunaju mir

Na Dunaju je v ostalem popolen mir. Samo socialistični delavci so alarmirali svoj Schutzbund, ki se nahaja zbran v večjih skupinah zlasti okoli Dunaja. Dopoldanska posebna izdaja »Abeiterzeitung« ostro očita štajerskemu deželnemu glavarju dr. Rintelenu, da ni pravočasno podzvel potrebnih ukrepov za uspešno zadužitve poizkušene prevrata, temveč je nasprotno postopal tako, kakor da bi se hotela cela stvar s strani vlade sabotirati.

Pohod Heimwehra

Dunaj, 13. septembra. Č. Ob 2. zjutraj je prejela centrala republikanskega Schutzbunda na Dunaju poročilo iz Brucka ob Muri, da so oborožene heimwehrovske tople s strojnimi odšle v pohodu v neznan smer. Takoj za tem so došle vesti iz Schladmitza in nekaterih drugih manjših krajev na Štajerskem ter iz Judenburga in iz Kirchdorfa na Zgornjem Avstrijskem, da so Heimwehrovci zasedli te kraje. Ob 2.30 zjutraj je prejel Schutzbund brzojavno vest, da so se pri voditelju štajerskega Heimwehra dr. Pfrimerju zbrali tudi vsi ostali heimwehrovski voditelji, med njimi tudi njegov znani prijatelj Tabor. V istem času so javljali iz Judendorfa, da so člani Heimwehra zasedli okrajno glavarstvo. Povsod so nabiti lepki s proglasom dr. Pfrimerja, da je prevzel oblast v svoje roke. Ob 6. zjutraj so zasedli oboroženi Heimwehrovci s strojnimi mesto in kolodvor Bruck ob Muri. Del Heimwehra je zasedel Fohnsdorf. Močnejši oddelek Heimwehra je prišel tukaj v občinsko poslopje ter sporočil socialno-demokratskemu županu Horvatku, da je Heimwehr prevzel oblast v svoje roke ter ga pozval, naj se stavi v službo nove vlade. Ker je Horvatko zahtevo odklonil, so ga aretirali. Ob 6. zjutraj je bil dunajski republikanski Schutzbund alarmiran, socialistični centralni odbor pa je zbran v permanenciji. Socialni demokrati so izdali proglas, v katerem priporočajo vsem delavcem, naj ohranijo najstrožjo disciplino, naj nikogar ne napadajo, pač pa se odločno branijo. Iz Dunaj-

ja je odšel poseben vlak policistov na Štajersko. V teku dopoldneva sta odšla tudi iz Gradca dva posebna vlaka z vojaštvom na Zgornje Štajersko.

Mobilizacija na Dunaju

Po službeni objavi, izdani dopoldne, trdi dunajska vlada, da je vse pripravljeno, da se vzpostavi red v nekaj urah. V Gradcu in na Dunaju vlada popolen mir. Na Dunaju je mobilizirano vse vojaštvo, ognje-gasci, policisti in orožniki pa so v permanentni službi. Danes popoldne so se pričakovali na Dunaju komunistični izgedi, ker hočejo komunisti izkoristiti nastale prilike v svoje namene. Dogodke pretekle noči del občinstva ostro obsoja čes, da bodo škodovali v poslovnem pogledu Avstriji, dočim se drugi iz poizkušene prevrata norčujejo in mu ne pripisujejo nobene važnosti.

Zakaj je prišlo do puča

Dunaj, 13. septembra. o. Ob 1.30 popoldne se je izvedelo, da ima Heimwehr Kapfenberg še vedno v svojih rokah. O znanem voditelju ultra-radikalnega dela Heimwehra dr. Pfrimerju je znano, da se je pred par dnevi pogajal s Starhembergom in da je potem izjavil, da se je z njim sporazumel. — Nekateri pravijo, da je Heimwehr izvršil prevrat po starem načrtu, drugi pa mislijo, da so se Heimwehrovci razburili zaradi zahteve socialističnega kongresa, naj se izvede nacionalizacija vseh podjetij, kar so hoteli na ta način s silo preprečiti.

Atentat na orijentekspresni vlak na Madžarskem

V pretekli noči so komunisti 30 km od Budimpešte pogнали v zrak železniški viadukt baš v trenutku, ko je vozil čezenj OE vlak — Lokomotiva in šest vagonov je z mostom vred padlo v 100 m globok prepad — Do sedaj 30 smrtnih žrtev — Komunisti groze z nadaljnimi atentati

Budimpešta, 13. septembra. Č. V pretekli noči je strašen zločin razburil vso Budimpešto. Okrog 3. ponoči je brzovlak, ki je krenil ob 2. ponoči z vzhodnega budimpeštanskega kolodvora, zlezel v zrak pri Bia Torbagy, 30 km daleč od Budimpešte na progji proti Hegyesalonu. Takoj so bili odposlani štirje pomožni vlaki z železniškim osebjem, zdravniki, bolničarji, raznimi reševalnimi pripravami in zdravili. O katastrofi smo zvedeli naslednje podrobnosti:

Na omenjenem mestu so pogнали komunisti v zrak del viadukta in sicer v času, ko je vozil preko njega brzovlak. Viadukt vodi nad prepadom, globokim 100 metrov. Da gre za komunistični atentat, je razvidno iz listka, ki so ga atentatorji pustili v kuverti poleg kraja zločina in na katerem je napisano: »Ker nam kapitalistični sistem noče dati dela, si ga hočemo najti sami.«

Prav na mestu kjer se je dogodila eksplozija, je prepad najbolj težko pristopen. Zato je razumljivo, da se do 10. dopoldne še ni moglo izvedeti točno število mrtvecev. Do tedaj so namreč izkopali izpod razvalin 10 trupel in 18 hudo ranjenih. Od vlaka, ki je imel 12 vagonov, je padlo v globino 6 vagonov in sicer štirje potniški in dva poštna voza.

Na mesto nesreče so prvi prispeli orožniki in policisti, ki so pričeli takoj z reševanjem. Prihitelo je tudi civilno prebivalstvo iz okolice, toda zaradi velike strmine reševalno delo počasi napreduje. Iz globine se čujejo obupni kliči hudo ranjenih. Iz Budimpešte je bila odposlana posebna skupina političnih

detektivov, da preiščejo, v kolikor je mogoče, okolico in ugotove, kako je bil atentat izvršen.

Prvo vest o atentatu je prejel par minut po eksploziji prometni uradnik v Torbagyju od čuvaja skretničarja, oddaljenega le en km od viadukta. Čeprav je bilo to sporočilo precej nejasno in je skretničar ječjal v prevelikem razburjenju, je uradnik takoj skočil k aparatu ter ustavil arbirski vlak, ki je pravkar prihajal na postajo in tako preprečil, da ni vozil dalje preko drugega podminiranega viadukta. Prometni uradnik je takoj sporočil dogodek na vzhodni kolodvor v Budimpešti in tako se je tukaj izvedelo za nesrečo. Ljudje so bili že zaradi tega razburjeni, ker arbirski vlak ni bil predpisno napovedan s postaje izza viadukta. Da pa je katastrofa tako ogromna, ni nihče niti slutil.

Takoj so odposlali na mesto nesreče pomožne vlake, v avtomobilih pa tudi policiste, orožnike in vojaštvo, ki so v velikem krogu obkolili mesto nesreče, dočim so vsi ostali započeli z reševalnimi deli, kolikor je bilo mogoče. V bližnjem grmovju so našli kovček iz vulkaniziranega platna, v njem pa listek z napisom: »Mi bomo te atentate vsak mesec ponavljali; naj sprejemo vsi na znanje, da imamo močne zaveznike in da so naši ljudje vsak na svojem mestu. Občutili boste našo moč! Ako nam ne daste dela, si ga bomo našli sami.«

Potem preiskave je pokazal, da je bil komunistični atentat izveden na prav enak način kakor atentat pri Jüterbocku na ekspresni vlak Kassel-Berlin. To zlasti dokazuje mina, ki je bila položena na drugi viadukt. Peklen-

ski stroj je bil postavljen pod viadukt in z električnim vodom spojen v baterijo tako, da je bila žica pritrjena na tračnice. Lokomotiva prihajajočega vlaka je vzpostavila kontakt in tako povzročila eksplozijo. Pri preiskavi povzročila eksplozijo. Pri preiskavi druge bombe, ki so jo odstranili z največjo opreznostjo, so dognali, da je bila napolnjena s silno množino eksploziva, namreč z 1,5 kg ekrazita.

Budimpešta, 13. septembra. Č. Ob 11. dopoldne se ni bilo točno znano število smrtnih žrtev katastrofe pri Bia Torbagy. Znano je bilo do tega časa, da so našli 22 trupel pod razvalinami vlaka v globini pod viaduktom. Končno število se v teku dneva ne bo zvedelo, računajo pa, da je vsekakor nad 30 smrtnih žrtev.

Budimpešta, 13. septembra. V ponesrečenem vlaku so bili potniki večinoma iz Carigrada, Beograda, Aten, Angore, Sofije, Subotice in Bukarešte v kopališče v Ostende, v London itd. Eksplozija se je dogodila točno v času, ko se je nahajal na progji proti Dunaju OE na polovici viadukta. Vlak je imel 12 vagonov, v katerih je bilo kakih 120 potnikov, ki so večinoma spali. Lokomotivo vlaka, poštni vagon in pet spalnih vagonov je eksplozija dvignila med silnim trusjem v zrak, nakar so padli v prepad. Od preostalih šest vagonov so trije viseli v zraku na viaduktu, na progji pa so ostali samo trije.

Sreča v nesreči je bila, da je nasproti prihajajoči arbirski ekspresni vlak, ki je vozil z Dunaja, imel zamudo, da je 10 minut po eksploziji došel v Torbagy, kjer ga je prometni uradnik mogel pravočasno ustaviti. Kakor je preiskava ugotovila, je bila namreč sreča v tem, ker ni bil odposlan preko drugega viadukta, ki je bil istotako podminiran. Le par minut razlike je preprečilo še večjo katastrofo.

Tabor narodnih borcev v Laškem

Lepo uspela skupščina naše delavne narodnoobrambne organizacije Družbe sv. Cirila in Metoda

Laško, 13. septembra.

Eno naših najmlajših mest, letovišče Laško ob Savinji, je danes sprejemalo v svoji sredi številne delegate delavne narodnoobrambne organizacije Družbe sv. Cirila in Metoda. V Laškem se je ob priliki 40-letnice obstoja podružnice CMD vršila XLIII. redna velika skupščina CMD, ki je potekala izredno svečano in v najlepšem redu. Delegate, ki so prišli v izredno velikem številu od vsehovsod, od severa in juga, zlasti v velikem številu pa od naše ogrožene meje, je pozdravil na postaji predsednik podružnice dr. Ivan Cetina, ki se je zahvalil za navdne časten poset, omenjal ob enem tudi slavje 40-letnice podružnice, nakar so se delegati podali s perona proti nosilni terminalna konališča, kjer so jih na potu pričakali sokolska mladina in Sokoli v kroju. Pod slavočelo je prvomestnik CMD in ostale delegate nagovorila mala Sokolska Brnarjeva, ki jim je želela dobrodošlico in obljubila, da bo tudi mladina znala braniti narodne ideale in bo posnemala v delu stare borce, ki so znali vedno in povsod braniti našo zemljo in našega človeka. Po tem pozdravu so odšli delegati do poslopja radioterminale konališča, kjer se je pred redno skupščino vršila zaupna seja odbora in delegatov. Po končani seji so se zbrali vsi delegati in delegete v veliki leni dvorani konališča, kjer je kmalu no 11. otvoril zbor prvomestnik dr. Rado Kušci.

G. prvomestnik je v prvi vrsti pozdravil pomočnika bana g. dr. Pirkmajera, zastopnika ljubljanskega župana občinskega svetnika g. Likozarja, sreskega načelnika g. Ludovika Pinkava, predsednika sodišča v Laškem g. dr. Pernata, laškega župana g. dr. Roša, zastopnika Sokola kraljevine Jugoslavije brata Smertnika iz Celja, dalje stare narodne borce g. dr. Hraščova iz Celja, nadzornika g. Potočnika, go. Svetkovo, go. Senturčevca in go. Bevkovo in vse dame, ki so si stekle zasluže za družbo, naposled vse številne delegate, zlasti iz obmejnih krajev. Za tem je g. predsednik obrazložil nomen in delovanje družbe pred prevratom in ugotovil potre-

bo obstoja CMD po prevratu. V sedanjih razmerah se nudi vsepovsod na narodnoobrambno polju vedno več dela. V preteklem letu je delovalo 88 podružnic, to je 5 več kakor v letu 1929.

V nadaljnjem govoru se je g. prvomestnik spominjal vseh v preteklem letu umrlih članov, zlasti na predsednika Notarske zbornice in predsednika CMD notarija g. Aleksandra Hudovernika, katerih spomin so navzoči počastili s trikratnim vzklikom: Slava! Zatem je g. prvomestnik apeliral na članstvo, da se še vneteje posveti delovanju za družbo in naš narod, in je zaključil govor z besedami: »Omogočite družbi, da razširi svoje delo, kajti no niti novimaza nalaže vsak izmed nas onim našim bratom in sestrami, ki so nemoči najbolji potrebni.

Skupščino so nato pozdravili župan g. dr. Roš, želeč vsem udeležencem najpriščnešo dobrodošlico pomočnik bana g. dr. Pirkmajer, ki se je prisrčno zahvalil za pozdrav, obenem pa naglašal potrebo, da se pritrzne k delu v družbi tudi mladina, tako akademska kakor srednješolska, brat Smertnik v imenu Sokola, ki je omenjal skupno borbo Sokola in CMD za interese našega naroda, g. Likozar kot zastopnik ljubljanske mestne občine, profesor g. dr. Božič v imenu Kluba koroških Slovencev, ki je omenjal cilje te organizacije, ki so popolnoma blizu ciljem CMD, in šolski nadzornik g. Potočnik, ki je naglašal potrebo, da se vencia mladini še večja ljubezem do rodne grude, kar je naloga učitelstva, ki naj dela no orozarum CMD v blazor naše lene države.

Prvomestnik g. dr. Kušci je nato prečital besedilo vdanostne brzojavke, ki se je odposlala z zbora Nj. Vel. kralju. Zatem je prečital pozdravne brzojavke skupščini, ki so jih poslali minister za gradbe dr. Albert Kramer, ljubljanski župan dr. Dinko Puc, odbornik dr. Dereani in podružnice z Jesenic, Cermolnja in Kočevja.

Lepe besede na skupščino je naslovil nato zastopnik akademske mladine akademik g. Ivo Brničič, za ním pa je izpregovoril še zastopnik srednješolske omladine g. Tugomer Prekorski.

Tajniško poročilo je podal g. inž. Janko Mačkovšek, ki je izjavil: Martirij, ki ga prenaša del našega naroda ob razvalinah svojih narodnih domov, v požganih bivaliških naših kmetov, ob razpuščenih prosvetnih društvih, ob uničenem narodnem solstvu, ob razbiti zadružni in narodni organizaciji, z nasilno potujčenimi krstnimi in rodbinskimi imeni, ob uničenem svojem časopisju in izrinjevanju iz cerkve in ob poslovanju izrednega tribunala—ta martirij je tolikšen, da ni besede, s katero bi mogli izraziti svoja čustva ob mislih na to trpljenje. Oddolžimo se jim le z vzklikom, ki prihaja z globokine srca: »Slava jim!« V teku zadnjega leta smo doživeli nov zanimiv pojav glede manjšinskega solstva v Jugoslaviji. Ze do sedaj dobro razvito nemško manjšinsko solstvo je doseglo novo okrepitev. Najnovije zadevne odredbe se zlorablja jo. Če se hoče nekdanje odpadništvo ponovno organizirati in če se za nemške solske akcije lovijo slovenski otroci in se stari teh otrok z neresničnimi navedbami spravljajo v zмотo in se celo zlorablja njihova gospodarska odvisnost, je treba takemu postopanju napraviti brezobzirne konec.

Blagajniško poročilo je podal namesto odsotnega dr. Janka Kersnika g. prvomestnik in je razvidno iz tega ugodno financo stanje družbe. Istotako je podal prvomestnik poročilo nadzornikstva s tem, da je prečital pismo nadzornika g. dr. Ravniharja, ki predlaga odboru razrešnico, delovanju pisarne CMD pa še posebno pohvalo.

Pri volitvah 5 članov v družbeno vodstvo so bili izvoljeni naslednji člani: gg. dr. Ernest Dereani, inž. Janko Mačkovšek, Ivan Prekorski in Miro Senekovič. Namesto umrlega g. Aleksandra Hudovernika je bil izvoljen g. Fran Jamski. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: gg. dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Albert Sič, Martin Majcen in Evgen Lovšin, v razsodišče pa gg. Matija Marinček, Franc Pahernik, dr. Fran Tekavčič, dr. Janko Tekavčič, dr. Janko Žirovnik in dr. Lasič. Za tem je bil soglasno sprejet proračun za leto 1931., nakar so pri slučajnostih posegli v debato gg. dr. Lasič, Ivan Prekorski, g. Anton Verbič in nekateri drugi, nakar je bila lepo uspela skupščina zaključena.

kriv nesreče. Nato je sedel za volan avtomobila, ki so ga bili izvlekli na cesto in katerega motor je ostal nepoškodovan. Odpejal se je proti Ljubljani, dočim sta oba gospoda iz Ljubljane zaradi večje sigurnosti sedla na vlak in se odpeljala v Ljubljano.

Pouk živih jezikov (nemščine, francoščine, angleščine, španščine, italijanščine) v tečajih in za posameznike. Poučujejo kvalificirane učne moči. Prijave se sprejemajo dnevno od 18 do 19. Beethovnova ulica 7, prtiličje. — Prof. S. J. Guinot-Jeras.

Vode so zopet upadle

Velike poplave pri Kranju — Smrtna žrtev naraslega potoka — Včeraj so spriči lepega vremena začele vode zopet padati

Ljubljana, 13. septembra.

Nalivi so po vsej dravski banovini povzročili večje in manjše poplave. Sava je z Gorenjskega pritokla močno narasla; od Zaloga dalje pa je z Ljubljani združena prestopila bregove in poplavila obrežna polja od Zaloga do Hraštinika proti Zidanemu mostu, kjer je dobila nov močan dotok Savinje. Od Zidanega mosta dalje je drvela Sava proti Brezicam v nezadržnem naluču in je na vsej svoji poti povzročila mnogo škode. Vsa sreča je, da je današnja nedelja prinesla zopet lepo vreme in so vode začele upadati.

Kranj, 13. septembra.

Nalivi zadnjih dni no vsej Gorenjski so povzročili, da sta naša reki Kokra in Sava z vsemi pritoki vred močno narasli in delno prestopili bregove. Najhuša nevihta je divjala v noči od petka na soboto. V soboto zjutraj sta Sava in Kokra nosili s seboj velike hode. Po Kokri je plaval del mostu in polno druge navlake, kar je pričalo, da je bil v gornjih delih silen vihar. Najbolji sta bili zaradi poplave prizadeti in poškodovani cesti Kranj - Jezersko in Kranj - Cerklje.

Kakih 300 metrov od znane Povšnarjeve gostilne se je na dveh krajih zaradi nalivov sesedla zemlja in cesta je bila tako močno poškodovana, da so jo morali včeraj za avtomobilski promet zapreti. Danes dopoldne so prebivalci cesto toliko popravili.

Sokolske tekme v Mariboru

Maribor, 13. septembra.

Danes se je vršila na telovadščici Sokola Maribora Matice tekma 14 jugoslovanskih sokolskih žup s člani in osem sokolskih žup z moškimi naraščajem. Začetek tekem je bil ob 6. zjutraj. Ker je bilo vreme lepo, so se vršile tekme na prostem. Od 6. do 10. dopoldne je bilo prvo izločilno tekmovanje vseh moštov, od 10. do 12. pa drugo izločilno tekmovanje zmagovalcev iz prve tekme, popoldne od 4. do 6. pa je bilo končno glavno tekmovanje za prvenstvo. V tem času se je vršilo tekmovanje med najboljšimi jugoslovanskimi in češkoslovaškimi vrstami.

Priprave in tekme je vodil brat Mašus. Tekmovala so društva s člani Bjelovar, Veliki Bečkerek, Celje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novi Sad, Novo mesto, Osijek, Pančevo, Sušak, Varaždin in Zagreb, z naraščajem pa Beograd, Veliki Bečkerek, Celje, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Osijek, Varaždin in Zagreb.

V prvem kolu so tekmovali Novi Sad — Karlovac 15:7 (15:2), Kranj — Sušak 15:3 (15:1), Osijek — Celje 15:7 (15:1), Veliki Bečkerek — Novo mesto 15:7 (15:9), Ljubljana — Varaždin 15:8 (15:11), Zagreb — Bjelovar 15:9 (15:2), Maribor — Pančevo 15:2 (15:1).

V drugem kolu so tekmovali Kranj — Novi Sad 15:7 (15:8), Osijek — Veliki Bečkerek 15:5 (15:5), Ljubljana — Zagreb 15:13 (18:16), Maribor je bil v drugem kolu prost.

V tretjem kolu so tekmovali: Osijek — Kranj 15:4 (15:13), Maribor — Ljubljana 15:13 (15:11).

Četrto kolo članov finale se je igralo popoldne med Mariborom in Osijekom. Rezultat je bil 15:10 (15:10).

Popoldne se je igrala tudi finalna tekma med Mariborom in Zagrebom 15:0 (15:02).

Popoldne so tekmovali češkoslovaški telovadci, ki so nastopili s sijajnimi produkcijami. Rezultati so bili v prvem polčasu 15:3, v drugem polčasu 15:0 za Čehoslovake.

V ožjo tekmo sta torej prišla Ljubljana in Maribor ter Osijek in Maribor. V prijateljski tekmi Maribor — Ljubljana je bil prvi polčas za Maribor 15:3, v drugem polčasu pa je igrala Ljubljana 20:18.

Zasledovanje nevarnih zločincev v okolici Ptuja

Ptuj, 13. septembra 1931

Vest »Jutra« o zločinski tolpi v okolici Ptuja je v toliko popraviti, da je bila tolpa zajeta v Novi vasi pri Ptujju. Tudi se je izkazalo, da zločinci niso ušli iz kaznilnice v Lepoglavi, ampak gre za zločinsko cigansko tolpo. Do aretacije petih pajdašev nevarne zločinske tolpe, ki je povzročila precej strahu med okoljskim prebivalstvom, je prišlo takole:

V noči od srede na četrtek je bilo vmlomljeno v Klemenčičevo gostilno v Vurberku Zlikovci o odnesli okrog 150 steklenice vina in več steklenice žganja in izginili.

Minuli četrtek okrog 9. dopoldne je v Novi vasi pri Ptujju šla posestnica Marija Drevškova v bližnji gozd, ki leži blizu njene hiše, da bi nabirala gobe. Prišedši v gozd je našla tam na tolpo kakih 10 oboroženih ciganov, ki so tam taborili in se zalivali z vinom in žganjem, tako da so bili že vsi pijani. Cigani so žensko zgrabili in jo zlorabili. Imeli so jo ujeti do 2. ure popoldne, ko

so od pijanosti vsi vsi zaspali. Ko je zardrenal tudi cigan, ki je bil določen za stražo, se je ženska splazila proč in pobegnila. Bežala je na orožniško postajo v Ptujju in tam zločince prijavila.

Patrola orožnikov je takoj odšla na lica mesta. Našla je cigane že na drugem mestu, kakih 150 metrov proč.

Ko so cigani, ki so bili oboroženi z vojaškimi karabinkami in revolverji, opazili orožnike, so pričeli streljati. Razvila se je med njimi in orožniki prava pravcata bitka, ki je trajala cele po ure. Štirje člani so se nato vdali, ostali pa so pobegnili. V petek zvečer so orožniki, ki so takoj energično nadaljevali zasledovanje, ujeli še petega, in verjetno je, da bodo tudi ostali v najkrajšem času v rokah pravice.

Izkazalo se je tudi, da so prav ti cigani izvršili vlom v Vurberku. Preiskava je tudi ugotovila, da so ti cigani iz Cirkovec, iz družine Baranjev.

Hmeljsko tržišče

Zalec, 12. septembra. Poročilo Hmeljarskega društva: Nakupovanje se nadaljuje po cenah od 9 do 12 Din za 1 kg. 80 % letošnjega pridelka je že v drugih rokah.

Zalec, 13. septembra. Prav živahno povpraševanje pri čvrstem položaju in neizpremenjenih cenah.

Mož, ki išče svojega morilca

V Lodzu se je zgodil te dni dogodek, ki mu navzile tragičnim okoliščinam ne nedostaje neke groteskno komične note.

Trgovec J. je postal žrtev gospodarske krize, polom in beda sta pretlika njemu in njegovi družini V svoji stiski si je mož izmisliš nenavaden izhod. Zavaroval se je za 105.000 dolarjev, ki naj bi po njegovi smrti pripadli njegovi ženi in otrokom.

Če bi nato izvedel samomor, bi zavarovalna družba ne priznala svojih obveznosti, zato je trgovec poskusil nekaj drugega. Bral je v listih, da so brezposelnega delavca V., očeta cele kopice otrok, deložirali in da vnujno potrebuje pomoči. Povabil ga je k sebi, položil je na mizo 500 zločvov in — samokres ter mu velel, da si zloče lahko obrzdi. Če mu z revolverjem konča življenje, ničče ne bo nikoli zvedel, kdo je bil morilec, da se je pa zgodil umor, bo vidno na prvi pogled. Nato je trgovec mirno stopil k steni, odvrnil obraz in čakal, da delavec izvrši naročeni umor.

Toda delavec je bankove vtaknil v žep, pograbil samokres in — izginil skozi vrata.

Epilog te čudne zgodbe je bil te dni pred sodniki. Ti so oba moža oprostili, vrhu tega je trgovec delavcu podaril vsoto, za katero naj bi ga ta umoril.

Po zaključku prve polovice turnirja na Bledu

Bled, 11. septembra.

Preteklo sredo je bila končana prva polovica velikega turnirja na Bledu. Pomemben turnir leži z njo že pred nami. Cel turnir, vsak izmed štirinajstih moštrov, je igral že z vsakim drugim svojo partijo.

Blejska prireditelj je zasnovana v velikem stilu, se en cel tak turnir bo tvoril njen drugi del. Se enkrat bo vsak igral z vsakim svojo partijo. To pot pa z zamenjanimi figurami. Kdor je imel v prvem turnirju bele, bo imel v drugem črne.

Lajški si predstavljajo, da morata dva tako silna turnirja končati silno. Podvojili bo preprosto rezultate, točke v tabeli in domišljevali si bo, da že ima končno sliko velikega dvokoleznega turnirja v rokah. Videli boste, da ne bo tako. Videli boste, da ima razpoloženje igralcev velik pomen, da premostuje uspešno malekostonne razlike med silami velikih mojstrov. Videli boste, kako važno je igralcem nuditi priliko, da igrajo z belimi in s črnimi figurami.

Zato je vendarle zanimivo, ogledati si natančneje prvi sedaj končani turnir, prvo samostojno polovico blejskega veleturnirja, turnir, ki bi že sam zase imel v šahovski zgodovini velik pomen. Saj je združen skoraj tri tedne najmočnejše igralce sveta. Z malenkostnimi izjemami.

Prav za prav preteklo sredo prvi turnir prvi turnus blejskega veleturnirja še ni bil popolnoma končan. Dve partiji sta obviseli. Čakati bi morali tedaj še do približnega torka. Takrat prideta po turnirskem redu te dve igri zopet na vrsto. Toda vidi se mi, da so z vso pravico že danes lahko govorim.

Od onih dveh nedokončanih partij je pred vsem prva, ki sta jo igrala Bogoljubov in Astaloš, že zaključena. V prekinjeni poziciji je imel Bogoljubov tako imenovani večji šah v rokah. Njegova dama je lahko nadaljevala nasprotnikovega kralja s šahi brez prestopa in vsaki potezi, ki bi se prišla, v vsa saaculal, saaculorum. Bogoljubov pa druge pametne možnosti ni imel. Pa je Astaloš povedal, da stoji ta pred svečnostjo. Seveda sta se takoj zmirlila in zedinila na remis.

Prekinjena partija Kashdan-Tartakower je za Američana izgubljena. Tako gotovo in neizprosno izgubljena, da sem jo kar zapisal v tabelo. Pa mislim, da sem storil vse, kar sem smel in moral in zato bom govoril o prvem delu blejskega turnirja, kakor d a ga imam res že celega pred seboj.

Na prvem mestu vidimo svetovnega mojstra dr. Alješina z 11 in pol točke. Tako se tudi spodobi boste rekli, saj je prvi na svetu. V redu! Toda, ali se spodobi, da ima 4 točke več kakor najbližji njegov konkurent? Po trinajstih partijah? Je li v redu, da je dosegel skoro 90 odst. vseh možnih točk v takem turnirju?

Običajno ima prvi zmagovalec v mednarodnih turnirjih približno 75 odst. vseh možnih točk. Primeri se, da zadostuje manj. Seveda doseže včasih tudi več. Toda 88 odstotkov? To je mnogo, zelo mnogo. Tem več je to, ker turnir nima slabih igralcev, tako imenovanih »sigurnih točk«.

Res je, da na Bledu vsi vemojstri, ampak res vsi, igrajo zelo medlo. Res je, da je Alješin imel dokaj sreče. Rešil je izgubljene partije proti Astalošu, proti Kashdanu. Vkljub vsemu temu pa je njegov uspeh vendarle ogromen. Samo enkrat je dr. Lasker dosegel več. V pariškem turnirju leta 1900. Tisti turnir pa ni bil tako močan, kakor je naš blejski.

Ni verjetno, da bo Alješin v drugi polovici našega veleturnirja ponovil svoj uspeh. Verjetno na tudi ni, da bi za v drugem delu veleturnirja še kdo vjel. Niče ne mo-

re premostiti tistih štirih točk, ki tvorijo svetovnemu prvaku na Bledu prestol. Aljehin je že odnesel prvo nagrado.

To dejstvo jemlje seveda naši prireditvi velik del sportnega čara. Niče se prav za prav ne zanima več za prvo nagrado. Aljehin igra sedaj tako rekoč hors concours. Aljehin je na Bledu kasta zase. Mogoče tudi sploh v šahovskem svetu. Ni izključeno.

Tem zanimivejša pa je in bo na Bledu borba za drugo nagrado, za nadaljnjih pet nagrad sploh. Ta borba je bila do sedaj izredno trda, nenavadno žilava. Pozabimo tedaj na Aljehina in mislimo si, da res igra izven konkurence.

Na drugem mestu najdemo mladega Američana Kashdana s 7 in pol točke. Dosegel je tedaj okroglo 58 odstotkov vseh možnih točk. To je malo, za drugo nagrado izredno malo. Zato pa je Kashdanovo mesto zelo ogroženo. Pol točke za njim stoji cela četvorica: Bogoljubov, Flohr, Spielmann in Vidmar. Vsi štirje imajo 7 točk.

Če bi v sredo že bil turnir končan, bi Koshdan odnesel drugo nagrado, Bogoljubov Flohr, Spielmann in Vidmar pa vsak četrtno vsote nadaljnjih štirih nagrad. Veliki mojstri kakor Njemcovič in Tartakower bi odšli brez nagrade. Da, tako bi bilo. Mladiča Kashdan in Flohr sta jih izpodrinila.

Bomo videli, če bo tako ostalo. Njemcovič se ne da izločiti. Ze se je priljnil na sedmo mesto. Tam je ob koncu prve polovice stal s 6 in pol točke. Pol točke samo pa je v obljubljeni deželi. Kaj res mislite, da je ne bo našel?

Pa saj imajo teoretično se vsi igralci dobre šanse na nagrade. Šest igralcev je imelo 5 in pol točke. Do drugega mesta sta vsem manjkali dve točki. To vendar ni tako hudo. Vsi še upajo, vsi še lahko upajo.

Da je naš Pirc s 4 in pol točke ostal na zadnjem mestu, nam seveda ni prav. Zasluzil je več. Še vedno sem prepričan, da se bo popopravi. Pa saj se popravlja, vidno popravlja. Zadnja kola je že dokaj bolje igral. Ko bo popolnoma premagal depresijo, se bo pognal navzgor. Mislim, da dobro prorokujem. Simpatičnemu mlademu, zelo nadarjenemu našemu mojstru moramo želeli uspeha.

Ni odveč, če si ogledamo tudi vrstni red jugoslovanskih mojstrov. Dosegli so: Vidmar 7, Astaloš in Kostić 5 in pol, Pirc 4 in pol točke. Vidi se mi, da so vsi štirje dosegli premalo. Vsi štirje niso v najboljši formi.

Preteklo sredo, ko smo igrali zadnje kolo prve polovice našega veleturnirja, smo menda vsi čutili, da zaključujemo turnir. Poznalo se je v igri. V zadnjem kolu se rade dogajajo neverjetne reči. Razburjenje jih prihaja. Pa so se tudi to pot primerile dve, lajku nepojmljive stvarice.

Prva v Pirčevi partijli. Naš nervozni mojster je slabo stal. Pa se je energično poskušal rešiti. Ni mnogo manjkalo do uspeha. Toda kaj se primeri? Pirc preze mat v eni potezi. Čisto preprost mat, ki mu ga je Colle dal s trdnjavo na prvi liniji. Kako je to mogoče? Kajne, kako je to mogoče! Živel!

Druga komična, tudi neverjetna reč se je primerila velikemu Bogoljubovu. Kmeta je imel več v končnici dam z Astalošem. Pa ga je žrtvoval, ker je mislil, da na nasprotniku dal mat v dveh potezah. Ta mat je celo napovedal, glasno in razločno. Profesor iz Sarajeva se je seveda močno prestrašil. Potem pa je mat prav preprosto ubrnil in partija je tekla naprej. Kaj pravite? Neverjetno! Živel so huda reč. Če ne verjamete, pa si jih pridite ogledat. Vse dite se malo k Njemcovičevi partijli in zadovoljni boste.

Dr. Milan Vidmar.

Ljubljanski dogodki

Ljubljana, 13. septembra.

Po sobotnem neprestanem deževju je bila današnja nedelja prijetna vremenska izprememba. Dopoldne je bilo sicer nekoliko hladno, popoldne se je pa nebo lepo zvedrilo. Ker je v soboto deževalo so Ljubljanci povečini ostali doma in zato je bila dopoldanska promenaada neobičajno živahna. Popoldne so se pa številne množice zgrnile na Kongresnem trgu, kjer se je vršila tombola šišenskega Sokola.

Ob pol 11. dopoldne se je vršila v cerkvi sv. Frančiška v Šiški

zadušnica za nesrečne štiri žrtve bazoviške tragedije

Marušica, Bidova, Valenčič in Miloša. Cerkev je bila natlačena občinstva, zlasti primorskih rojakov. Pred mašo je imel lepo pridigo, v kateri je orisal trpljenje našega naroda, župnik g. Doktorič iz Radomlja. Oč maši zadušnici je večina udeležencev v tišem sprevedu odšla v mesto in nato po glavnih ulicah pred univerzo, kjer so vsi ostali pred okrašeno spomniško ploščo, ob kateri so gorele štiri svečke. Zbrana množica trikrat vzkliknila »Slava« in se je nato mirno razšla.

Sokol v Šiški si gradi lasen dom in da bo stavba čimprej pod streho, je priredil danes

na Kongresnem trgu tombolo, ki je lepo uspela. Na tomboli je bilo zbranih več tisoč ljudi. Za glavna darila se je pa Fortuna nasmehnila nastopnim udeležencem: prvo darilo je dobil Joško Mihelič, trgovski pomočnik Nabavljalne zadruge državnih železnic, drugo Branimir Drazil, dijak 3. razreda državne gimnazije, tretjo France Cerkenik, mizarški pomočnik, četrto Martin Veldin, stavbni delavec z Rudnika, peto Vinko Breskvar, dijak 3. razreda realne gimnazije, šestto darilo sta si pa delila dijakinja Stelka Zrimčeva in Ivan Rozman.

Današnja nedelja je bila izredno mirna. Policija ni intervenirala v nobenem primeru, pa tudi reševalna postaja je samo enkrat stopila v akcijo. Pripetila se je samo ena nesreča

in sicer ob zaključku tombole na Kongresnem trgu. Ko so po končani tomboli nakladali poobitvo na voz, da ga odpeljejo na dom srečnega dobitnika, se je kos poobitva zvrnil na sletnega dijaka Borisa Šego. Deček je dobil hude poškodbe na glavi in si nekoliko pretresel možgane. Z reševalnim avtom so ga prepeljali v bolnico.

Sreča v avtomobilski nesreči

Kranj, 13. septembra.

Ena naših najpomembnejših avtomobilskih cest je Ljubljana—Bled—Kranjska gora. To je razvidno tudi iz mnogih nesreč, ki so se že pripetilo v zadnjih letih na tej cesti. Danes dopoldne se je pa na Fidru blizu tovarne čevljev Prešeren v Kranju zopet pripetila avtomobilska nezgoda, ki k sreči ni zahtevala človeških žrtev, dasi je bil položaj zelo resen.

Smoči sta se peljala skozi Kranj v elegantni limuzini, last ljubljanskega avtotaksija Mihe S., dva starejša gospoda na Bled. Davi se je vsa družba precej vesela vračala proti Ljubljani. Ko je avtomobil privozil pred omenjeno tovarno, se mu je pripeljal nasproti neki ljubljanski avto. Šofer S. je naglo okrenil na desno, ker pa volana ni imel preveč v oblasti, se je nenadoma znal za krmilo in ga okrenil na nasprotno stran. Posledica je bila, da je avto preko ceste švignil na levo stran, se zvrnil v levi jarek ob cesti in pokopal vso družbo pod seboj.

Avtomobil se je precej razbil, streha je uničena, razbite so šipe in precej je trpela vsa karoserija, dočim so veseljaki s šoferjem vred ostali nepoškodovani. Škoda znatna okrog 20.000 Din. Šofer je po kratkem razgovoru s kranjskimi orožniki svečano zatrjavaje, da je nasprotni avtomobilist

Ljudožeri na Novi Gvineji

Svedski konzul Lindahl, ki se je pravkar vrnil z Nove Gvineje, poroča, da na tem otoku še danes cvete ljudožerstvo.

Pred nekoliko meseci so papuanski divjaki n. pr. snedli nekega Nemca po imenu Baum. Ta je bil lastnik zlatega rudnika v notranjosti Nove Gvineje. Nekega dne je bil na poti z 18 spremljevalci v gorah za Vaom Sedel je v svojem šotoru pri samovaru, ko se je pojavilo nekoliko domačih otrov in mu ponudilo sadja. Nekateri divjaki so mu prišli neopaženo za hrbet in so mu z bati raztreščili lobanjo. 12 njegovih spremljevalcev so Papuanci isto tako usmrtili. 6 jih je pa ušlo in so sporočili oblastim v Rabaulu, kako so divjaki na lici mesta razsekali nesrečneže in jih skuhal.

Oblasti so organizirale kazensko ekspedicijo, ki je šest zločincev ujela. Ker pa je smrtna kazen na Novi Gvineji odpravljena in ker poslujejo tamošnja sodišča zelo počasi, bo trajalo po Lindahlovem mnenju precej dolgo, preden jih bo doletelo zasluženo plačilo.

Ta primer ljudožerstva je samo edep med mnogimi, ki se še vedno dogajajo v tem koncu sveta. Pred najavnim so Papuanci nekega bolnega Melanezijsca celo ugrabili iz holnišnice v Rabaulu in ga potem po jedli. Evropsko sodstvo so po Lindahlovem naziranju še prezgodaj uvedli na Novi Gvineji.

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. — Posamezna številka 2. — Din.

Lep prosvetni praznik v Preski

Otvoritev nove moderno zgrajene osnovne šole

Medvode, 13. septembra.

Danes dopoldne je bila v Preski s slovesno otvoritvijo izročena svojemu namenu novozgrajena osnovna šola. S tem je temeljno prosvetno delo v medvodski občini storilo velik korak naprej v razvoju sodobnega šolstva. Novo, moderno in vsem predpisom ustrežajoče šolsko poslopje je najboljšo jamstvo, da se bodo pri šolski mladini že doslej doseženi dobri uspehi še zboljšali, tako da nova šola svojim sosedom ne bo le vzgled v pogledu svoje lepe zunanosti, temveč še vse bolj zaradi svojega vzornega delovanja. Saj bo nova šola najlepša vzpodbuda in opomin k marljivo- stiu učencem kakor tudi učiteljem. Brema- na, ki si jih je v gradnjo šolskega po- slopja naprtla občina, pa bodo rodila zlato sadov prosvetnega in kulturnega razvoja Medvod, ki stopajo v današnjim dnem v krog najnaprednejših slovenskih občin.

Novo šolsko poslopje stoji nekaj minut od glavne ceste in kolodvora v Medvodah v vasi Preski. Prostor je na vzvišenem prostoru in krajuje šola daleč po vsej Savski dolini od Sorskega polja proti Med- nemu, Smarni gori in dalje do zasavskega hribovja. Proti severu je najlepši razgled na Kamniške planine, proti zapadu pa se vzdigujejo pobočja Polhovgrajskih dolomi- tov. Lepšega prostora za šolo res ni bilo mogoče izbrati.

V poslopju so v visokem pritličju in pr- vem nadstropju po tri velike in svetle učil- nice z novo opremo, nadalje konferenčna soba, pisarna upravitelja, sobe za učila in v vsakem nadstropju ločena, higijenično urejena stranišča. Vse učilnice in drugi prostori imajo dohod iz prostornih, vzdolž vsega poslopja tekočih hodnikov. Na hod- nikih je napeljan vodovod z zavarovanimi umivalnicami. Vsi prostori so tudi zadostno opremljeni z električno razsvetljavo, ki jo napaja tok iz kranjske elektrarne. V pri- zemlju so poleg shramb in kleti priprav- ljeni prostori za gospodinjstvo šole. V se- vernem traktu so s posebnim stopniščem in vhodom ločeno stanovanje upravitelja in sobe za učiteljevo. Ves šolski prostor je zgrajen z čisto opečno, sadni in zel- enjadni vrt pa sta zavarovana z nizkim betonskim zidom. Na vrtu sta tudi dve topli greli, tako da bo učencem omogočen tudi koristen pouk o vrtnarstvu in sadjar- stvu.

V visokem podstrežju pa je kasneje po potrebi mogoče opremiti stanovanjske ali učne prostore.

Stavbo je zidala ljubljanska tvrdka Mi- roslav Zupan kar najsolidneje in je bilo pred tremi dnevi pri kolavdarju soglasno mnenje vseh izvedencev, da je to ena naj- vzornejših, lepih in zmislivo zidanih šolskih poslopj v banovini.

Slovesna otvoritev se je pričela z mašo ob 10. po kateri je bil v sprevedu obhod školski vas. V sprevedu so bili vsa šolska mladina z upraviteljem in učiteljem, za- stopniki oblasti, občinski odbor z župa- nom, orožniki, gasilci, Sokoli v kroju, na- rodne noše in drugo občinstvo. Zbrali so se pred šolo, ki je bila vsa okrašena z za- stavami, okrog nje pa so bili postavljeni okrašeni mlatji.

Vse zbrane je pozdravil župan g. Šušter- šič Ivan, med njimi zastopnika bana ba- novinskega nadzornika g. Andreja Rapeta, sreskega poglavarja g. Andrejko, nadzorni- ka g. Štrkljua, gradbenega vodjo g. inž. Škofa, graditelja g. Miroslava Zupana, do- mošč duhovščino in učitelstvo sosednih šol, nato pa je šolska mladina skupno z učiteljem zapela državno himno.

Gradbeni nadzornik g. inž. Škof je izročil ključne dovršene stavbe g. županu, ta pa upravitelju g. Kržišniku, katerega je pro- sil, naj tudi v novem poslopju vzgaja mladi- no z isto ljubeznijo kakor v starem.

Domači g. župnik je pojasnil pomen bla goslovitve in opravil obrede ob asistenci dveh duhovnikov.

Banovinski nadzornik g. Rape je v za- stopstvu g. bana, ki je bil zadržan, čestit- al k napredku občine; prav tako je izro- čil čestitke prosvetnega šefa g. Mazija. Nato je nadaljeval:

»Otvorjeno je torej in blagoslovljeno svetišče, ki ste ga še nedavno zasanjali v vaših srcih. Ta dom vas vseh skupaj je še prav posebno tvojo, ljuba mladina.

Ljubezen tvojih staršev ga je zidala, ona ljubezen, ki ne pozna mej, ona mate- rinska in očetovska ljubezen, ki ne išče po- vračila, ker je sveta, ker je nesebična ka- kor nobena druga.

Zivljenje je sicer hudo in hude so žrtve, ki ste jih položili na oltar tega doma.

Mnoga znojna kaplja je obvisela na tem oltarju, dnoga truda, samozatajevanja in trpljenja krasi ta novi dom.

In vse to je tem večji, tem lepši dokaz vaše ljubezni do otrok. Zato pa ta novi dom danes blesti v toliko večjem sijaju, saj ga obzarja ljubezen.

Pa še nekaj krasi ta lepi dom in upam, da ga bo krasilo vedno. Vidi se mi, kakor da bi objemal vso to lepo stavbo svetel ogenj — ogenj, ki mu je ime hvaležnost otrok.

Resnično, ljuba mladina, tebi je posve- čen ta dom, tebi je zidan. Glej zato, da bo ljubezni staršev najlepša zahvala tvoja vztrajna pridnost; ki ti jo da Bog v obli- ni meri.

Starši naj bodo kdaj nate ponosni. Šola naj ti bo drugi dom, ki bo gojil v tebi dvoje velikih, dvoje lepih sil:

*krepost telesa in duha.
lepoto duše in srca.*

Ob teh lepih lastnostih, ljubi otroci, boste vredni in vrli državljani in boste v čast narodu in domovini.

In vi Preščani! Kaj ne, danes gledate s ponosom na to delo svojega pravega raz- umevanja za vzgojo in pouk. Bodi vam to poslopje vedno v ponos, bodi vedno znane- njnje vaše ljubezni do mladine.

Gospod upravitelj! Prejeli ste danes ključke tega svetišča. Bodite mi veren in zvest čuvar! Prav nič ne dvomim, da to tudi boste prav kakor doslej.

In vi učitelji je šole! Iz kamena boste delali kruh. Reči hočem, v nepopisane otroške duše boste sadili sadike plemenit- osti, lepote in dobrote. Kot blagotvoren studenec naj se pretaka vaše delo v vso okolico tudi izven starih sten, da bo tudi po vašem delu blagoslovljen ta novi dom.

Noč groze v Savinjski dolini

Naraščala je Savinja in zopet je zločinski požigalec za- netil požar pri Gomilskem — Zgoraj je Košeninov ko- zolec na Dragopolju

Groblija, 13. septembra.

Kakor da se je vse zavezalo proti dolini! Ves dman nalivi z nevihtami in točo. Iz vseh krajev so prihajale popol- dne vesti, da Savinja s potoki grozeče narašča. Ko je legal mrak na zemljo, je že pričela Savinja prestopati visoke nasipe in trgati obrežja. Pod grobelni- skim mostom je utrjala za 50 m nasipa na šempeterski strani in so se pričele valiti umazane vodne mase po travni- kih in njivah vse pokončujoč in opusto- šujoč proti Rojam in dalje proti Vrbiu. Preplašeni kmetje so reševali pohištvo in drobno živino na podstrešja in s strahom in žalostjo v srcu gledali, ka- ko uničuje neutolažljiv vodni element trud njihovega dolgoletnega dela. Stra- hotno je hrumelo valovje v temni noči in kratilo počitek tudi neprizadetim, — kar je buknila pri Gomilskem spet ogromna bakla proti nebu.

Zalaski gasilci so bili baš pri slavnost- nem obhodu na predvečer zlatega jubi- leja svojega gasilskega društva. Tako so pustili slavje in so hiteli na požarišče. Od vseh strani se je mešal v bobnenja razsrjenih valov turobni glas gasilske- ga roga.

Kmalu po deveti uri je nastal požar v Košeninovem kozolecu na Dragopolju pri Gomilski in je bila skoraj nova stav- ba v kratkem času škrtev plamena. Skupnim naporom številnih gasilskih društev se je posrečilo obvarovati dru- gi kozolec, novo gospodarsko poslopje in hišo g. Košenine, ki ga udarja ne- sreča za nesrečo. V teku zadnjih treh let mu je zlobna roka zanelila že tretjič da mu je dvakrat pogorelo gospodarsko poslopje. Enkrat je porezal nezisleden zločinec zburke trem njegovim konjem.

Silna razburjenost se vedno bolj širi po dolini in si ljudstvo pred prazniki in nedeljami sploh ne upa več v poste- ljo. Gasilna društva so v teh večerih v stalni pripravljenosti. Kljub aretacijam nekih osumljenecv mora biti besni zlo- činec še vedno med nami. Vse kaže, da imamo opravka s posebne vrste verskim blaznežem, ki hoče v svoji bolni domišljiji menda počastiti pred- večer vsake nedelje in praznika. Vse ljudstvo, zlasti gasilstvo, je na stalni preži za tem blaznežem. Da so povsem neosnovane govornice in zlobna namigo- vanja na težke gospodarske prilike ne-

Naj končam z besedami, ki sem jih za- pisal ob neki podobni priliki:

*Naj ta današnji blagoslov
razlije se čez novi krov,
da v njem bo rasla, v njem bo klila
za čast rodu in doma sila!*

Kot načelnik ljubljanskega okraja je g. Andrejka iskreno čestital medvodski občini in vsem, ki so pomagali, da se je dvignila ta krasna stavba. Za šolo, ki je najbolj premišljeno in smoteno zidana, je izrazil vse priznanje županu, občini, gradbenemu odboru in graditelju; »Naj bo ta stavba vzor za druge, trdnjava dobrote, lepote in plemenitosti v zarji svobodne Jugoslavije.« Šolski mladini, ki je dobila z novo šolo najlepše darilo, pa je čestital nadzornik g. Štrkljue.

Govoril je še upravitelj g. Kržišnik, ki je omenil, da je šolska mladina sreča, ra- dost, up in bodočnost naroda, zato ni zanjo nobena žrtve prevelika.

Solar Trampuz se je v imenu otrok vsem prav pogumno zahvalil in obljubil, da se bodo v lepih prostorih radi učili, da bodo v veselje staršem in učiteljem, domovini pa v čast in ponos.

Vršila se je kratka slavnostna seja ob- činškega odbora in je bila NJ. Vel. kraju Aleksandru odposlana udanostna brzojavka. Občina je pogostila vse učence, povabljen- im gostom pa je priredila banket, ki ga je okusno pripravila tvrdka Slamič.

Naj uspeva nova šola po geslu, ki stoji na njej: Jugosloven bodi vedno zaveden, da domovine sin boš vreden!

Mariborski nedeljski dogodki

Maribor, 13. septembra.

Po vihnem nalivu v soboto je bilo da- vi še nemirno vreme, ki ni obetala nič- sarni dobrega. Naenkrat pa se je nebo zias- nilo in popoldne ni bilo videti niti najmani- šega oblaka. Nočna nevihta je na vrhovih napravila prav vidno škodo. Kot ostanek prošlih intranjih ur. je ostala močno kalna

Drava, ki je precej narasla

in je nosila s seboj cela debla. Danes je bila prva nedelja, ko ni bilo videti na Dravi niti kopalcev, niti čolnarjev.

Popoldansko zaslanje je bila vsekakor napovedana motociklistična dirka na Te- nu. Zaradi silneza deževja pa se je arena tako zmehčala, da so morali dirko v za- dnem hipu odpovedati iz varnostnih ozirov. V prvih popoldanskih urah je Tržaška ce- sta neverjetno ozivila. Po njej so švigali motociklisti, avtomobili in avtobusi ploč- niki pa so bili polni občinstva. Okrog 15. po drvem treningu se je izvedelo, da se dirka zaradi polzkega terena ne bo vrši- la, kar so množtevni posetniki sorešili z mešanimi čustvi na znanje.

Polijska kronika

nedelje vsebuje dve aretaciji. 12 prijav in 5 poročil. Krošnar Josin Bibič se je pre- grešil proti predpisom o prodaji. Franc Hubman je moral v policijske zapore zara- di potenušstva. Od 12 prijav se jih tiče osem raznih prometnih grešnikov. dveh

lhubiteljev tuje lastnine in dveh pretena- čev.

Prav značilna za današnje policijske kroniko je ugotovitev, da v času od sobo- te na nedeljo ni bil zaprt niti prijavljen noben razzrajač.

kar je v vrsti letošnjih nedeljskih kronik osamljen pojav.

Kronika nezgod

izkazuje naslednje težje primere: V Ko- privniku pri Framu je bil od neznanih ljud- ni napaden 22-letni posestnikov sin Fran Maroh. Vinični ponočniaki so ga brez po- voda napadli s koli ter ga tako zdelali, da je dobil na glavi in po vsem telesu obasne poškodbe. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico. Orožniki v Račah so nanadalcem že na sledu. — V delavnici državnih želez- nic je prišel med delom 26-letni kotlar Josip Rozman tako nesrečno med ierne- mine stroja, da mu je zlomilo levo nogo. Ponesrečenca so prepeljali z reševalnim avtomobilom v splošno bolnico. — Pri Sv. Petru nižje Maribora je nadel s hruske 56-letni posestnik Franc Rankovec. Odlo- mila se mu je veja in starec si je zlomil levo nogo. Tudi njeza so prepeljali v bol- nico. V tekstilni tvornici Hutter in drug v Melju je stroji otvoral 40-letni delavki He- leni Eplihovi kazalec desne roke in ji ranil tudi druge prste. Enaka nezgoda je zade- la 19-letno Matildo Kristliovo v tekstilni tvornici Doktor in drug na Ruški cesti. Obe ponesrečenki so oddali v bolnico.

Z dinamitom nad ribe

Zgornja Besnica, 13. septembra.

Znano je, da je ena najhujših strasti po- deželskih mladeničev prepovedana ljubezen do tuje divjatične in tujih ribolovov. Poro- čali smo o tem že večkrat, zlasti o drznosti in nedovoljenih sredstvih ribiških tatov v Zasavju, kjer so se že čisto pripetili prav banditski napadi na ribiške revirje, kjer je dinamit opravil strašen posel in pokončal tudi številne mlad zarod.

Podoben napad na ribiški revir se je zgo- dil te dni v Zgornji Besnici, majhnem na- selju na zapadnem vnožju Janč, ki so pri- ljubljena izletniška točka Ljubljancem. Pri nas ima znani ljubljanski trgovec g. Stepič Mirko svoje posestvo in si je tukaj uredil tudi svoj ribolov. V stranskom ro- kavu malega potoka Besnice si je zgradil betonirani rezervoar, kjer ima ribje plo- dišče za več vrst rib. V bližini ribogojnice

je nameščen poseben ribiški čuvaj, ki ima često posla z dolgotrajniki, ki ne ločijo tuje lastnine od svoje.

Proti večeru te dni je začel omenjeni čuvaj močno detonacijo. Brž je stekel v naznačeno smer; moč pa se je silno pre- strašil, ko je opazil ribogojnico v ruševih- nah, vodo izpuščeno, ribe pa razstrejene in uničene. Banditski napadalec je vrgel v ri- bogojnico škaflo s precejšnjo množino di- namita, ki je uničil na mah večletni trud g. Stepiča in njegovega ribca in povzročil svedra tudi precejšnjo denarno škodo.

O drznem činu tatinskih ribičev so ob- veščeni orožniki, ki so dinamitnim razboj- nikom že na sledu. Dogodek je vzbudil v vseh ribiških krogih mnogo obsojanja in je prav, če dobe storilci za svoj čin eksem- plaržno kazen.

Neverna roparska in požigalska tolpa na vrnem

Neverjetna pokvarjenost zločinskih pajdašev obeh spolov -- Aretacije še niso zaključene

Novo mesto, 12. septembra

Citatelji se še spominjajo zločinskih do- godkov, ki jih je prinašalo naše dnevno časopisje z Dolenske, zlasti pa iz okolice št. Kuperta, Mirne, Mokronoga in Trebel- nega, kjer so se kar vrstili zločni nezane zločinske tolpe. Pred njo niso bile varne še tako zamrežene in zaprte shrambe. Čedna družba je imela tudi dobre zveze z raznim ljudmi in je po njihovih naročilih zažigala ljudske domove in gospodarska poslopja. Strah in trepet pred tolovarsko tolpo je bil med dolenskimi ljudstvom upravičeno ve- lik.

Zgolj naključje je naneslo, da so prišli tem zločincem naposled vendarle na sled. Vrstile so se aretacije druga za drugo in posamezni člani, ki so redki izrodki člove- ške družbe, so morali oditi drug za drugim za trdno zidovje jetnišnice novomeškega okrogneže sodišča. Tu jim sodniki nepre- stano izprašujejo njih kosmate vesti in zlo- činci pod težo dokazov in konfrontacij drug za drugim priznavajo zločine, ki so jih zakrivali. V teku preiskave so bila po- jasnjena že mnoga zločinska dejanja, ki se jih posamezni člani tolpe storili pred let in bili takrat postavljeni pred sodnike, a vedno se jim je posrečilo dokazati svoj alibi. Sedaj, ko je vsa ta čedna družba pod ključem, izdajajo in obremenjujejo drug drugega, tako da se kar vidno gomadijo sodni zapisniki, katerih listi živo govore o nešteti zločinah, ki so jih napravili ti zločinci.

Prvenstvo med njimi vsekakor odnese član te družbe, kriminalni filozof Sotler Lojze, človek star preko 40 let in brez pravega poklica, ki je presedel že težko ječo v Gradiški. Sledi mu njegov konku- rent Rozman Franc, nato Kraševc Franc, po poklicu kolar, doma iz Čužnje vasi pri

Trebelnem, kjer je imel ženo in dom, a se je pozneje od nje ločil in je živel sedaj v konkubinatu z neko Radovanovo Lojzko, s katero ima dva nezakonska otroka. Tej je Kraševcova žena pred leti iz ljubosum- nosti zažigala domačijo. Takrat je Lojzka pred sodniki prisegała, da nima s Krašev- cem ničesar skupnega. Prirastek, ki ga ima ta sedaj, je sad pozneše ljubezni, kakor je dejal Kraševc sam. Kraševcu sledi okrog 25 let stara Jermanova Micka, ki je redek tip pokvarjene žene. Za njo nič ne zaosta- ja Gelbfarbova Angelca, ki živi ločeno od moža. Naposled spada k tej družbi še Trč- nikova Ančka.

Med vsemi zaprtimi zločinci je najbolj čudaski Sotler, ki s ciničnim nasmeškom nasteva in priznava v filozofski obliki svo- je zločine. V ceitji je imel kar cel kup slo- venskih kakor tudi nemških znanstvenih in strokovnih knjig, celo Goetheja in Niet- scheja. Pred dnevi si je dal Sotler poslati po pošti ponovno neke nemške znanstvene knjige. Na dan je prišlo, da je Sotler te znanstvene knjige nekje ukradel in si jih po tretji osebi dal v svoji drznosti poslati naravnost v kaznilnico.

Sledile bodo še nadaljnje aretacije in bo pri tem procesu, kakršnega še ni imelo no- vomeško sodišče, sedelo na zatožni klopi najbrž okrog 20 oseb.

Pri lenivosti črevesja, boleznij jeter in žolča, odebelenosti in protinu, katarju že- lodca in črevesja, obolenjih danke, od- pravi naravna »Franz Josefovca grenična zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravna »Franz Josefovca voda iz- borno delovanje črevesja.« »Franz Josefo- va grenična se dobi v vseh lekarnah, droge- rijah in specerijahkih trgovinah.

Vlomilec v osiješko kapu- cinsko cerkev je vlomil tudi v Ptuju

Ptuj, 13. septembra.

V kapucinski samostan v Ptuju je bilo letos dvakrat vlomljeno. Pri drugem vlamu so kapucinski vlomilci sami vjeli in oddali policiji. Bil je to neki Štraser Ivan iz Po- brežja, ki je pa še isto noč pobegnil iz zaporov na ta način, da je upognil železje pri oknu zapore. Ker so mu postala tla v Ptuju in okolici prevroča, je odšel dalje proti jugu.

Očividno pa ima posebno piko na kapu- cinci, najbrže zato, ker so ga v Ptuju ju- lili. Pred dnevi je vlomil, kakor je »Ju- tro« poročalo, v kapucinsko cerkev v Osi- jeju, kjer pa je imel isto smolo in so ga tudi tamkaj zasačili. Najbrž bodo osije- škii zapori bolj sigurni in kapucinski sa- mostani vsaj za nekaj časa varni pred njim.

Kongres ASTD v Lwowu

Ljubljana, 13. septembra.

Te dni se bo vršil v Lwowu kongres Asociacije slovenskih turističnih društev. Na ta kongres so odpotovali od naše stra- ni gg. dr. Oblak in Hrovatin iz Ljubljane in g. dr. Senjor iz Maribora. Kakor že po- ročano, se bo ob tej priliki prednal tudi naš slovenski skalaški film »V kraljestvu Zlatoroga«. Pojasnjevanje oziroma uvod k filmu je prevzel naš pisatelj g. dr. Oblak.

SOKOLII DOPISUJTE SAMO NA SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Zabava

Ljubljana, 13. septembra.

Vse kaže, da je ljudi obšel letos čuden nemir. Vse si želi čim več izprememb, pa naj bo izprememba še tako majhna, spravi človeka v neko ravnotežje, da potem, ko mine, nekam laže trpi nič kaj božajočo vsakdanjost.

Ob zadnjih slavnostnih dneh je bilo mar- sikaj opaziti. Ljudje so kar očitno na vse mogoče načine kazali, kako hrepene po ve- selju, kako navlečeni so enoličnega življe- nja, ki jim daje le pičli kruh.

Težko je življenje — in vsem se hoče omame, da pozabijo večerajšnji in današnji dan, da ne mislijo na jutrišnjega.

Godba je tu in tam. Harmonike pojo — kakor je kdo razpoložen: Zalostno ali ve- selo, divje in hreščede. Tudi za ples je po- skrbljeno. Evropa in Amerika producirata neverjetno veliko plesov, kličeta na pomoč Afriko in Azijo, na vrsto prihaja že Av- stralija.

Preteklost bo za veselje kmalu izčrpana. Kaj potem, ko bo človekov duh moral ve- selje črpati samo iz sedanjosti? Samo iz te hude sedanjosti?

A dasi so prav polna zabavišča in vsi kraji, kjer se človek more le malo razve- driti, se človeku nehotе vsiljuje misel, da

ljudem le ni toliko za veselje, kolikor jim je za nekaj povsem drugega. — Letošnjo pomlad, ko so bili misijoni, so bile tudi cerkve prav tako polne kakor zabavišča! In vanje so hodili isti ljudje, katerim se neprenehoma hoče godbe in plesa, živih slik, petja in omame.

Cemu? In zakaj? Pa ni denarja. O, saj veselje je tudi že na obroke. Luksus na obroke. —

— Prav tako — bog naj nam odpusti gre- he — dobi človek že tudi jabolka in hrus- ke na obroke.

Mar bo nekoga dne vse zastoni? — To- liko bo obrovov za vse stvari, da se bodo računni mešali, kakor so se Babiloncem zmešali jeziki.

Tam v Vegovi ulici je bila med realko in Glasbeno Matico napeta črna žica. Ta- kole okrog pol šeste ure ali devete zvečer je zadnjih štirinajst dni pel čuden, kdaj pa kdaj malo hrupav fantom, slovenske narodne pesmi, valčke, gostrote, in za na- meček se kako rusko zborovsko pesem — da je bilo vsem užreženo.

In ljudje so drli od južne in severne strani k tisti žici, pod katero je bila čez cesto razpet in z debelimi koli podprta velika mreža.

Gramofon poje pol ure. Ljudi je vse več. Kmalu je zbrana črna množica ljud- stva, ki nestrpno čaka znremembe dneva. senzacije, prvih slovenskih plesalcev na vrvi.

O, to je imenitno. Slovenci bomo kmalu enakovredni velikim narodom. In res, kdo ve, če je povsod na svetu toliko volje, po- kazati svojo moč, kolikor je je pri nas.

Vendar, konec koncev gre le za smeh in za malo strahu.

Kaj če pade z vrvi?... Ali slovenska akrobata se predrzno bli- žata sredini. Eden je obleden v bel plašč, na glavi ima cilindar: nihče ne ve, ali bo igral zdravnik ali brivca.

Množica izteza vratove. Vse nestrpno pričakuje.

Eden pa nese, kljub dolgi in ne prav lahki palici še kuhinjski stol.

Sešla sta se. Prvi se onemu s stolom sko- ro do vrvi odkrije. Množica vzklika. Plo- ska. Kaj bo?

Drugi postavlja stol počasi na vrvi. Stoji, nekaj predznih obratov in akrobat sedč kakor da je v kuhinji pred veliko sklado žgancev.

Tedaj pa se prvi, ki ima bel plašč in ci- linder na glavi, z nasmeškom zganje, odvija plašč — in v večernem solncu se zabliska bridka — britev.

Skrivnost je rešena. Množica vpije in ploška. Oni na stolu pa je glavo nagnil vznak: Visoko v zraku je prava brivnica.

da bi najraje zasukal rokave, začne onemu strgati obraz.

Ljudje so kar zamaknjeni, veseli in za- dovoljni.

Usoda hoče, da imajo Ljubljancani, in menda vsi meščani po vsem svetu, zmerom kaj novega.

Ze nekaj dni ponavljajo zastavni fantje in hrške gospodince: *Jim Lyggett! Jim Lyggett!*

Zamorec! Atlet! Akrobat! Boksar! To je sreča, da so naši na vrvi svojo umetnost že pokazali. Zdi se, da je zamorec bolj privlačen.

V petek večer okrog pol enajste ure je prišel — ne prilomastil! v kavarno. Lepo, skromno, kakor zahtevajo to ameriški običaji, je sedel — kljub svoji velikanski po- stavi — v najmanjši kotiček.

Hm, ljudem ni bilo prav! Ljubljana ni Chicago! — so godrnjali. Jugoslavija ni Amerika!

Pri nas vemo, kaj je človek Spoštujemo prav tako črna kakor belca. Saj naše sim- patije do Indijancev in afriških plesov so povsod dobro znane!

Vzrok vsemu 'emu godenjanju pa je bil ta, da se zamorec ni videl po vsej kavarni. — Vendar — iznajdljivi ljubljanski obiskovalci in obiskovalke kavarn — so kmalu nakli rešitev.

se je romanje: kakor pred kakim svetni- kom. Ljudje so gledali vanj z izbuljenimi očmi in odprtimi usti. Pa še potem, ko so odhajali, se jim glave nikakor niso hotele obrniti. Zastale so jim.

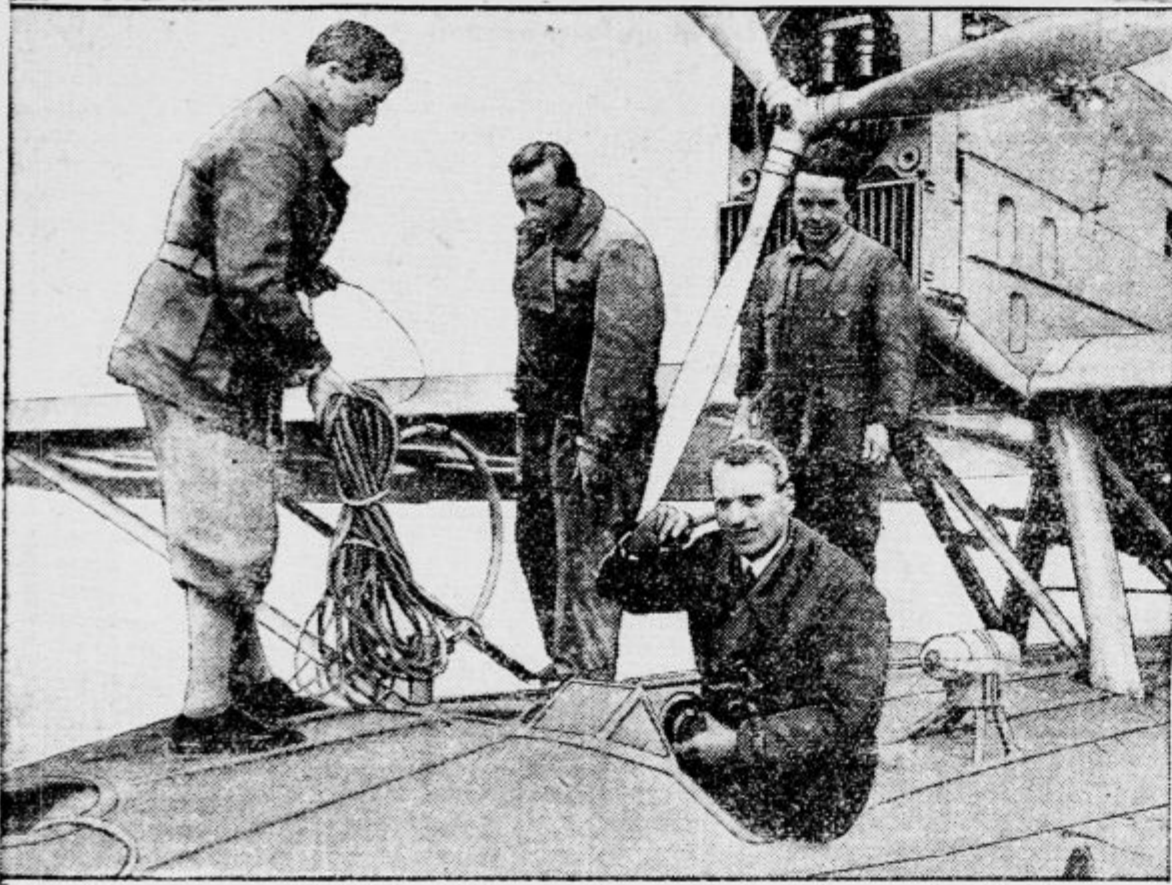
Zamorec, kljub svoji res impozantni zu- najnosti in nedvomno velikanski moči, ni krenil z glavo. Lepo mirno je bral nemški časopis in srkal črno kavo. In si je nema- ra mislil:

»Kaj bi se borec menil za čast in slavo in občudovanje pred bitko!«

Nekaj pa je že, kar je treba pripomniti: fantje se za svoja dekleta zelo boje! — kaj če se katera v slavnega in močnega tujca, ki je nekdo prišel iz daljne zamor- ske dežele — zaljubi...

DOGODKI PO ŠIROKEM SVETU

Srečen pristanek oceanskega letalca v Ameriki

Nemški preoceanski letalec Wolfgang Gronau je dovršil svoj polet iz Evrope v Ameriko (preko Groenlanda) in srečno pristal na Michiganskem jezeru pri Chicagu. Na sliki: Gronau s svojimi stromiteljji.

Z avtom do Ledenege morja

Samo ena avtomobilska cesta vodi v Evropi sto in sto kilometrov preko tebejnega kroga do Severnega Ledenege morja, oziroma do mesteca Petsamo v najsevernejšem delu finske Laponske. Zadnji konec te poti so dovršili letos in vožnja po njej je ena najzanimivejših na naši celini.

Zacetek te ceste je med Stralsundom in otokom Rulano, kjer se izvrši prevoz vozila z brodom. A že nastala tu most, ki bo temu brodu napravil konec. Od Sassnitta na Rujani do Trelleborza na Južnem Švedskem se izvrši prevoz preko Baltskega morja istotako z brodom oziroma traiekotom, z ladjo, ki ima v svojem obsežnem trebuhu dovolj prostora za cel vlak in kaj šele za prenost avtomobil.

Na Švedskem čaka vozača prva nepriljetnost — privaditi se mora vozarenja po levi strani ceste, kajti v tej deželi vlada takšen predpis. Po Južnem Švedskem je to še precej leno, ker ceste so dovolj široke in dobro oskrbovane, dalje na severu pa je težje, ker so čisto tako ozke, da je komaj še prostora za vožnjo po sredini. Imajo na Švedski avtomobilisti veliko prednost pred avtomobilisti v večini evropskih držav: plačujejo v glavnem samo davek na bencin in obrokih, letni davek na te zamie mašine in ga plačujejo po teži svojih vozil.

Po krasni planjavi Južne Švedske, ki je prava žitnica Skandinavije, mimo južnošvedskega glavnega mesta Malmöa gre pot do švedske prestolnice Stokholma, ki je eno najlepših mest na svetu, a gotovo

najmoderneje urejena evropska prestolnica, saj je država bogata in ne pozna gospodarske krize. Garažni problem je v tem mestu rešen idealno: »avtomobilska palača« ima n. pr. prostora za 2000 vozil.

Med Stokholmom in najsevernejšim švedskim mestom Hanarando gre pot nekoliko od Botniškega zaliva in je dolga preko 1000 km. V dveh vožnjah jo premešaš, zlasti še, ker so lani razvneljavili prevoze za vožnjo z brzino preko 35 km. V ostalem računaju v Skandinaviji z milijami po 10 km. Mudi se ti na ne nikamor: ni strahu, da bi te zalotila kje noč, kajti v poletnem času traja dan v teh krajih po več — tednov.

Hanarando in prvo finsko mesto Torneo spaja preko reke Torneje nov most. Po prejšnjem lesenem mostu je vozil samo enkrat in sam avto — krmarila ga je neka Angležinja, ki je med časom postala znamenita letalka. Po neznanih poteh — kajti sedanja cesta še ni bila dovršena — je prispela ta drzna sportnica kot prva z avtomobilom do Ledenege morja.

Pri vstopu na finska tla je treba ponovno voziti po desni strani. Ob Aavasaksi, najvišji gori ob Tečajnem krogu doživiš prvič, da solnce o polnočni uri ne zaide. Odsle te spremlja vsako noč in sploh ne boš vedel, kdaj je noč in kdaj dan.

Do Rovaniemiä, »laponske prestolnice« vodi zelo slaba pot, odškoduje te morda to, da se tu prvič seznaniš s praprebivalci visokega severa. Laponci. Od tu dalje ti je potreben poseben potni list za potovanje po obmejnem pasu. Finske oblasti pa ti ga rade dajo. Važneše je, da dobro pregledaš

Splošna stavka v Barceloni

Čeprav je Španija že več tednov republika, vendar se dežela ne more pomiriti. V Barceloni je izbruhnila ponovno splošna stavka. Nad 300.000 delavcev ne dela. Trgovine so zaprte, promet ustavljen, mesto je brez plina in elektrike. Prišlo je že do hudih nemirov. Spopadi stavkajočih s policijo so na dnevnem redu.

Valentin Katajev:

Ignjatij Pudeljakin

Oni teden se je moj prijatelj, umetnik Ignjatij Pudeljakin končno vrnil s svojega potovanja okoli sveta, »s katerim je imel namen seznaniti se s kulturnimi in drugimi razmerami v zapadni Evropi in Severni Ameriki ter hkratu napraviti serijo posnetkov flore, faune in arhitekture zgoraj omenjenih dežel v obče, kakor je bilo to napisano s Pudeljakinovo lastno roko v tozadevni anketi.

Priznati moramo, da v obširni zgodovini svetovno znanih potovanj okoli sveta Pudeljakinova znanstvena turneja nikakor ni na poslednjem mestu. Zato smatram za svojo sveto dolžnost, povedati vsemu civiliziranemu človeštvu zgodbo o tem, kako je potoval moj prijatelj, umetnik Ignjatij Pudeljakin okoli sveta.

Dolgo pred Pudeljakinovim odhodom na potovanje okoli sveta sem mu nekoč dejal: »Pudeljakin, dobro bi bilo, če bi si kupil nove copate. Glej, saj ti že prsti gledajo ven. Kaj si bo neki mislila o tebi zapadna Evropa in kaj si bo mislila Severna Amerika? Sam veš, da je nerodno takole pred drugimi ljudmi...«

Pudeljakin pa je imel zastran javnega mnenj zapadne Evrope in Severne Amerike po vsej priliki drugačne misli. Ignjatij Pudeljakin ni bil človek, ki bi obupaval. Narobe, Ignjatij Pudeljakin se je zagonetno nasmehnil in pismil:

»Nak, nič ne bom kupoval. Copati, to je

malenkost. Glavno je vizum. Prsti pa na kaj kar gledajo ven, če hočejo, to je njihova zasebna stvar. Prišel bom v Evropo, tam pa so med drugim tudi čevlji poceni. Za naših osem rubljev dobiš že prav dobre čizme. Da, tako je!«

Na postaji sem Pudeljakina nežno objel. »Glej, da mi ne pozabiš pisati! Doletala te je redka sreča potovati okoli sveta. Izrabi priliko v polni meri!«

»Bom, bom«, je zamišljeno pritrtil Pudeljakin. »Bodite prepričani.«

Solze so mi stopile v oči.

»Nu, srečno pot, Pudeljakin! Teško bom pričakoval tvojih razglednic. Piši o vsem, ne izpusti nobene podrobnosti. Opiši bezgovo cvetje Pariza in to, kako jesenski sonrak laskavo obdaja močno ogrodje Eifflova stolpa, opiši smaragdne valove Rena, opiši veličastne obrise rimskega Kolizeja in geometrično moč Brooklinskega mostu v Newyorku. Poleg tega ne pozabi na zagonetno svingo in transatlantski parnik, na katerega krovu boš premeril Atlantski ocean.«

»Ne, ne bom pozabil,« je brezbrizno obljubil Pudeljakin in privzdigoval palec desne noge, ki je motel iz popolnoma strgane copate, »samo da pridem do Evrope, tam pa -oho-ho!«

»Le glej, Pudeljakin! Zanesem se nate, Pudeljakin! Uverjen sem, da ne bo tvojim bistrim očem ostalo skrito nič: niti žolti valovi Tibere, ki se prelivajo kakor širok potok, kadar zapiha vroči dolinski veter, ki...«

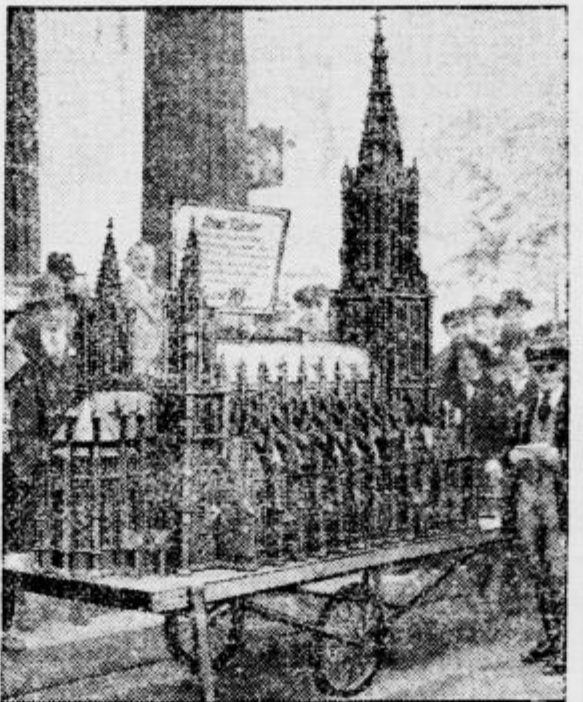
»Nič ne bo ostalo skrito,« je zatrjeval

svoje vozilo in ga daš temeljito popraviti, če te kaj v neredu, dalje da se oskrbiš z zadostno množino bencina, kajti do konca poti, do Petsama ne boš imel nikjer prilike za večja popravila in za obnovev kuriva. Pot vodi večinoma skozi neskončno široke pustinje, pragozdove in močvirja. V poedinih laponskih taboriščih, ki jih odkriješ, na te sprejema novsod z največjo gostoljubnostjo in — snažnostjo. Hudo na je voziti tod v visokem poletju, v avgustu, ko gospodari v teh krajih največja nadloga laponske zemlje — komarji.

V Petsamu te bo v tem času najbolj presenetilo morje. Pričakuješ, da ga boš videl pokritega z ledenimi ploščami in da te sprejme z mrazom — a ni dosti drugačno od naših morij. V oolandski urj te celo zapeljivo vabi h konaniu, nu, palca na noči ti ni treba prei iz previdnosti vtikati v vodo, da poskusiš, kako je mrzla. Pogumen plavač na se lahko spoprime z njo.

V bližini Petsama gradijo ta čas še velik in razkošen hotel za poletne goste. Pa v preprostosti tamošnji gostilni se odnočiš prav tako od nanorov zanimive vožnje v naisevernejše predele naše stare celine.

Iznajdljivost brezposelnih

Dva nemška brezposelna delavca sta po triletletnem delu izdelala točen posnetek ulmske stolnice v višini 2 m, ki ga kažeta po nemških mestih za denar

Kralj filma

Maurice Chevalier, ki so ga hollywoodske zvezdnice izvolile za »kralja filma«.

Delavec toži bivšega cesarja

V Berlinu je zbudila nemajhno pozornost tožba delavca Franca Vossa proti bivšemu cesarju Viljemu. Voss je bil zaposlen na hohenzollernskem posestvu Bornstedtu pri Berlinu. 1. t. m. so mu službo odpovedali brez vsakega odpovednega roka, ker se je branil delati nadure, izplačali pa mu niso niti njegovega zaslužka v znesku 150 mark. Voss mora rediti sedem otrok. Sodniki so skušali pripraviti Viljemovega odvetnika do poravnave z delavcem, a ta je izjavil, da mora prej govoriti s svojim mandantom.

Hamburg in si bom ob tej priliki ogledal še zverinjak. Sedem rubljev, a? To ni kar tako! Nu, za zdaj na svidenje! Pudeljakin.«

»Pomisli, kakšna smola: prišel sem v Hamburg v soboto zvečer, ko so bile že vse trgovine zaprte. Vso nedeljo sem ko norec presedel v hotelu in nikamor nisem šel. V restavracijo me niso pustili, ne vem, zakaj ne. Komaj sem čakal, da bo ponedeljek. Čevlji so res fenomenalno poceni. Kakih šest rubljev v našem denarju. Neverjetno, toda resnično. Nek Rus mi je dejal, da v Belgiji lahko dobiš čevlje doslovno za stonj. Do Lježa bom počakal. Ne gori. Na svidenje! Pudeljakin.«

»Pišem iz Pariza. Čevlji — štiri rublje v našem denarju. V Marseilleu so še cenejši. Zaradi dežja sedim doma. Zvečer odpotujem v Marseille. Na svidenje! Pudeljakin.«

»Malo je manjkalo, pa bi bil v Marseilleu kupil čevlje. Zvečer se odpeljem v Neapol. Pravijo, da imajo tam fenomenalno ceno obutev. Pa vsi govorijo, da je Italija poljedelska država. Pločnik v Marseilleu je slab — noge sem si doobora obtoikel. Na svidenje! Pudeljakin.«

»Neapol. Čevlji niso zanič potujem v Indijo fenomenalno. Pudeljakin.«

»Bombay. Slabi pločniki čevlji po smešni ceni. Amerika ceneje ponedeljek Sanfrancisko. Pudeljakin.«

»Čikago. Čevlji po groš prosim brzojavno 300 Melburn fenomenalno uničeni Pudeljakin.«

Poslal sem Pudeljakinu 300 rubljev. Minili so štirje meseci. O Pudeljakinu ni bilo ne duha ne sluha. O Pudeljakinu je sem prejel od Pudeljakina razglednico iz Odesse. Evo je:

»Dragi Saša! Ni dosti manjkalo, pa bi bil v Carigradu kupil čevlje. Fenomenalno so poceni. Poldrug rubelj v našem denarju. Pa sem, hvala Bogu, srečal poštenega človeka. Ko je izvedel, da sem Rus in da kupujem čevlje, je tlesknil z rokami in vzkliknil: »Prijatelj! Kaj ste znoreli? Rusija, to je vendar klasična država koč. V Tverski guberniji je kraj, kjer se vse prebivalstvo peha izključno le z izdelovanjem dobrih in cenjenih čevljev!«

»Rad bi se kako privlekel do Kimri. Sicer pa to ni daleč od Moskve. V Carigradu prav za prav ni posebno dosti psov. Pomisli, moje noge so že popolnoma utrjene. Prosim te, prodaj mojo višnjevo obleko za 60 rubljev in mi denar brzojavno pošli. V petek odhajam v Kimri. Pudeljakin.«

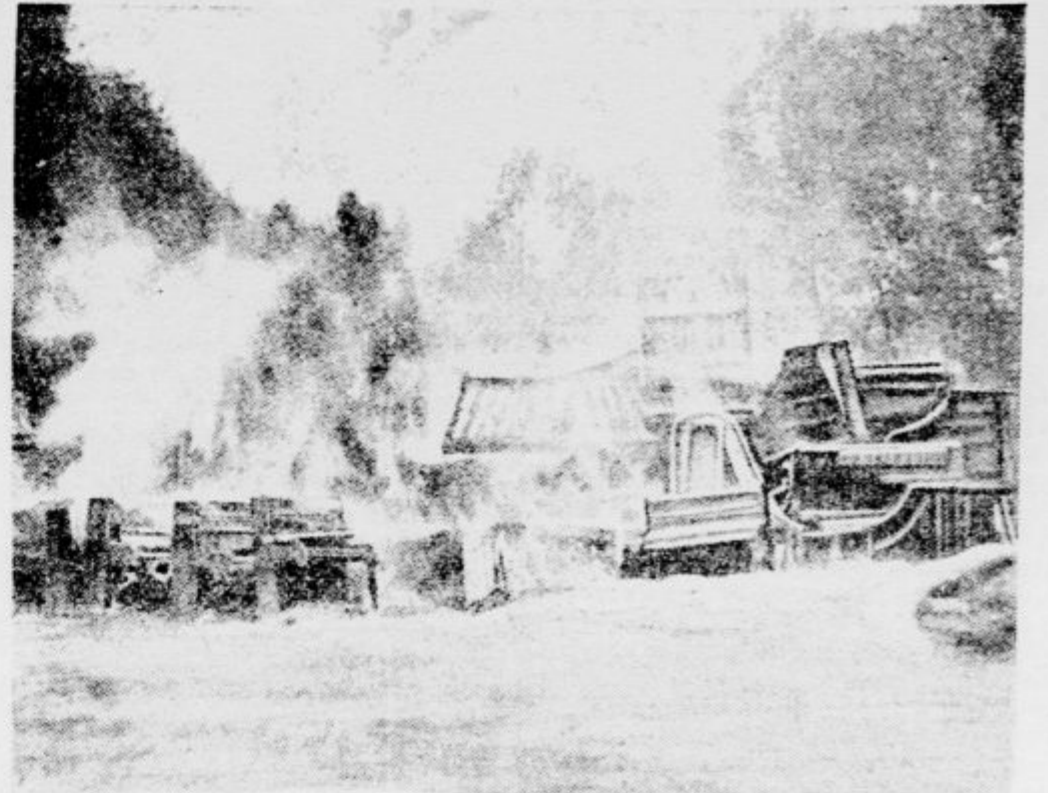
Te dni sem videl velik, lep letak, na katerem je bilo napisano, da bo znani Ignjatij Pudeljakin predaval o Zapadni Evropi in Severni Ameriki.

Sporod je bil sila vabljev.

Toda jaz na Pudeljakinovo predavanje nisem šel...

... Kje neki zdaj predavaš, Pudeljakin? Ah, Pudeljakin!... (Iz ruščine B. Ziheri.)

V znamenju naše dobe

Neka tovarna klavirjev v Gloucestru (na Angleškem) je odredila sežig 300 »odsluženeh« klavirjev, ker v dobi radia ne najde človeka, ki bi kupil stare klavirje.

Milijoni predsednika Leguia

Čudni življenjski vozli južnoameriškega državnika

Augusto B. Leguia, ki je celih petnajst let despotsko vladal Peru, je zdaj pod ključem. Nihče ga ne sme obiskati. Njegov sin sedi v isti jetnišnici in od časa do časa se smeta srečati z očetom. Tako živi bivši predsednik Peruja že devet mesecev. Prej je pošiljal v to bastijo tiste, ki jih je hotel pokopati žive.

Neznanimu jetniku je danes 68 let. Zaprt je v popolnoma ločeni celici, med tem pa zunaj iščejo milijone, katere je ba je deponiral v imozemskih bankah. Vsa dosedanja poizvedovanja so bila zaman. Leguia sam molči kakor zid in vselej kadar ga privedejo pred sodnika, se zaničljivo smeje svojim izpraševalcem. Z neverjetno energijo prenaša sleherno torturo. Od nekdanjega robustnega moža je ostal samo še možiček s suho in uvelo kožo. Nad nočne srajco nosi kimono modre barve. Nič ne ve, kaj se godi zunaj jetnišnice. Vendar pa vztraja. Ne da si omajati vere v boljšo usodo, skrivnost svojih milijonov pa hrani zase in jo ponese, če bo treba, na drugi svet.

Vera, da se bo njegova usoda izboljšala, ni brez podlage. Enkrat v življenju je namreč že bil v sličnem položaju. Visel je na eni sami nitki. L. 1909, ko je bil šele leto dni predsednik, ga je vjel klopič prekucuhov in ga hotel justificarati. Preden se jo to zgodilo, pa so mu pomolili

pod nos listino, s katero se odreka predsedniškemu mestu. Poveljnik upornikov je dejal: »Podpišite, ali pa boste pri prič ubiti!« Leguia ni trenil z očesom, a tudi podpisal ni. Začel se je pogajati z uporniki in je z njimi debatiral tako dolgo, da so ga rešile iz njih oblasti vladne čete. Ppt let pozneje je doživel podobno reč in tudi srečno ušel smrti. Zda se nadeja, da mu bo usoda naklonjena že v tretje, kajti že star pregovor pravi, da »trikrat rado greš.

Tardieu na telefonu

Te dni je neznan zlikovec zlorabil ime ministra Tardieuja in kruto potegnil župana od Aubervilliersa, mesteca blizu Pariza. V telefonskem razgovoru je zaprosil krivi Tardieu župana, naj naznani sinu nekega Boutellea, poslanca tistega okraja, da je bil njegov oče nevarno ranjen o priliki avtomobilske nesreče v provinci in naj sin pohiti na mesto nesreče. Ali ne bi župan posodil mladeniču 300 frankov, ker ni časa, da bi se poslal denar za vožnjo?

Seveda se župan ni upal ustavljati prošnji odličnega moža. Kmalu nato se je znašel pri njem tudi mlad mož, ki se je predstavil za Boutellea in hvaležno sprejel denar. Sedaj išče mladeniča policija, lahkoverni župan pa prisega, da ne bo nikdar več zaupal telefonu.

Neprijetnosti sportnega zvezdnika

Slavni španski nogometaš Zamora mora po končani nogometni tekmi »deliti avtograme« navdušeni sportni mladini.

Sportna nedelja

Boj za točke v podsavezu

ISSK Maribor in Primorje osvojila po dve, Atletiki in Svoboda pa po eno točko — Ilirija občutno porazena v Mariboru — Hajduk : Mačva remis

Ljubljana, 13. septembra.

Po napetih in zelo zanimivih bojih v tekmah za državno prvenstvo po ligah, v katerih sta ljubljanska udeležena — Ilirija in Primorje — kočala svojo karijero na 5. ozir. 6. mestu zagrebške skupine, se je danes pričelo znova tekmovanje za prvenstvo v podsavezni ligi, v kateri sodelujejo letos po sklepu zadnje glavne skupščine INP trije ljubljanski (Ilirija, Primorje in Svoboda) in dva mariborska kluba (Maribor in Železničar) ter celjski Atletiki.

Otvoritev kola s tremi tekmami je prinesla prav za prav

sama presnečenja.

Najhuje razočaranje je pripravila Ilirija, ki je sli — v svesti si težke naloge očajna s posebnim vlakom »drakarije« — po ognju v Mariboru, kjer jo je dohitel občuten poraz s 4 goli razlike, ki ji bodo najbrže — tudi pri morebitnih pozitivni reprimi — delali neprijetne težave. ISSK Maribor je pokazal, da je bila bojazen Ljubljana za sročanje na tamkajšnjih tleh zelo upravičena in da res ni bilo prav, da že v prvem letu liginih tekem a priori ni prišel v kombinacijo za morebitno zastopanje LNP.

Zelo nizka — in tembolj pomisleka vredna, ker je bila dosežena v Ljubljani — je razlika, s katero si je Primorje osvojilo prve dve točki v tekmah z drugim mariborskim reprezentantom, Železničarji. Tudi ti so dostojno opravičili svoj sloves in glas mariborskega nogometarja ter bodo vsakemu nasprotniku iz sedanjih pečovavez lige — posebno še na domačih tleh — gotovo zelo težko odbranili. Moštvo je napravilo zelo simpatično vtis in gleda brez dvoma lahko s polnim zaupanjem v bodočnost.

Precej nepričakovano je prišel tudi tretji izid današnjih tekem za podsavestvo prvenstvo med ljubljansko Svobodo in celjskimi Atletiki na igrišču SK Olimpa v Celju. Favoriti so bili prav za prav — posebno se, če bi bili lahko igrali na svojem terenu — vendar Atletiki, o katerih je znano, da so pred domačo publiko zelo žilavi nasprotniki. Z ozirom na nekatere nestandardne rezultate, ki jih je beležila Svoboda v zadnjih nastopih, je delitev točk deloma presenetila.

V nastopnem podrobnejša poročila:

Primorje : Železničar
2:1 (0:0)

Preko 600 ljudi je izkoristilo lepo jesensko solnce popoldne, da prisotstuje otvoritvi podsavestnega liginega tekmovanja. Spremljali so živahno potek igre in marsikomu ni bilo žal, da se je potrudil na igrišču Primorja.

Tekma se je pričela ob napovedanem času, Moštvi sta nastopili v postavih:

Primorje: Jančigaj—Svetič, Hassl—Zemljak, Sočan, Pišek I.—Jug I., Franci, Štamč, Uršič, Trajkovič.

Železničar: Mahajnc—Wagner, Bauer—Antolčić, Frangeš, Ronjak—Pačnik, Golinar, Pezdjček, Pavlin, Konrad.

Sodnik g. Dolnar.

Igra je bila v začetnih fazah precej raztrgana in medla. Sicer je bila povsem odprta in je sčasoma pridobivala na živahnosti, koncem prvega polčasa se je razvila v pravo borbo, ki bi zaslužila epitetno lepa. V tistem razdobju je bilo opaziti lepe kombinacije, smiselne prenose in živahne napadane in obrambne akcije. Pred vrati — na eni in na drugi strani — je bilo nekaj zrelih situacij, ki sta jih oboja napada dosledno pustila ali pokvarila. Drugi polčas je potekel v stalni premoči domačih, ki iz svoje nadmočne igre v polju niso utegnili izbeči v borbi z žilavo obrambo posebnih koristi. Železničarji so od časa do časa, za spremembo, prenesli po krilih igro na drugo polovico in ustvarili nekaj prav koedljivih situacij, borili so se pa morali še z izrazito smelo, ki jim je skvarila dva že skoro gotova uspeha.

V glavnem sta obe moštvi dali precej revno in pohlevno igro.

Z izjemo prej omenjenega dela, v katerem sta se povzpeli do malo širokopoteznejših zasnov, sta pri vsej živahnosti in temperamentu igrali raztrgano in v pretežnem delu brezsmiselno. Če gre to na rovaš začetka sezone, je še kolikor toliko oprostljivo, v bodoče bi si želeli malo več vsebine v igri. Primorje je nastopilo z nenavadnim napadom. Slamič ni centerfor, to je moral opaziti že zadnji laik. Razven dveh, treh uporabljivih predložkov ni napravil nič pozitivnega, pokvaril pa mnogo. V drugem polčasu je bil še celo nekoristen. Leva stran napada se je še nekam uveljavljala, zato pa je desna stran skoro povsem odpovedala. Franci je včasih vsaj uspešno »driblale«, čeprav po nepotrebnem, sedaj se mu še to orožje izmika, tako da je postal prav malo nevaren napadalec. Najboljši del moštva je bila srednja vrsta, kjer je Sočan opravil svoj posel v redu; v stranskih krilih je imel dobra pomagala. Branilca sta bila zanesljiva razven treh, treh momentov, ko sta si dovolila zamah mimo. Jančigaj ne zna več držati žoge, iz česar nastajajo včasih kritične situacije.

Gostje so imeli močno zaslonbo v ožji obrambi, ki je opravila najtrši del posla in s svojim žilavim razdiralnim delom onemogočila nasprotnemu napadu izražbo mnogih napadalnih akcij. V krilih je Francés po dobrem uvodu kmalu opešal in se zopet pojavil šele v drugem polčasu. Ta je aspeval kolikor toliko tudi z ofenzivno igro, stranska krčila pa sta se izraževala z obrambnimi akcijami. Napad je trpel na pomankanju opore od zafaj, ko pa je prišel v zalet, si je marsikdaj znal ustvari: lepe situacije. Manjkalo je zanesljivega srečala, ki bi znal realizirati. Sicer pa je bil lepo poveznava linija, v kateri se je samo levo krilo odražalo s svojo šibko igro.

Rezultat igre je pravičen in odgovarja poteku. Toda z malo več sreče bi nam bili Mariborčani prav lahko priredili malo presenečenja, ki mu ne bi bilo prigovarjati.

Nekaj važnejših momentov
Igre: Začetne gostje, ki igrajo proti solnce. V prvih minutah dve šasi za P., ki jih ne izkoristita Uršič in Jug. Odprta igra. V 13.

m.in. napad Z. Jančigaj reši z veliko srečo. Par minut pozneje sname Mahajnc Uršiču z noge. P. forsira levo stran napada. Kot za P. ubrani vratar. P. si pribori še en kot, potem pa Z. tri po vrsti, brez uspeha. Igra je odločnejša, temperamentna. V 30. min. izvede Uršič lep napad, poda Jugu, ta pa iz neposredne bližine dvigne tež drog. Še en kot za P., potem polčas 0 : 0.

Drugi polčas otvori P. z lepim napadom. Pišek pošlje Uršiča naprej, Uršičev center pošlje Jug neubranljivo z glavo v mrežo, 1 : 0 za P. Aplavz, lep začetek, ki se kmalu pretvori v medlost. Igra se v polju. V 8. min. napad Z. preko Pačnika, prenos na levo, Zemljak pade v startu in že zabije prostostojni Konrad ostro iz par metrov razdalje, 1 : 1. P. prevladuje v polju, halfi naravnost obsipljejo napad z žogami. Končno najde v 14. min. žoga pot v mrežo, 2 : 1 za P. Sicer si pribori napad samo par kotov. V 25. min. ponesrečena intervencija Jančigaja, bombo v prazen gol sname Pišek z voljem na sami črti. Par minut pozneje se situacija ponovi, žoga teče po golovi črti in se k sreči odbije od prečke v polje. Prava smola za Z.! Iz nadaljnega pritiska P. rezultira še en kot, rezultat pa ostane neizpremenjen.

Grafika : Primorje rez. 5:0 (2 : 0)

Kot predtekma se je odigrala prvenstvena borba med Grafikom in rezervno Primorja, ki spada v tekmovanje ljubljanskega prvega razreda. Grafikačari so zasluženo zmagali in si poleg dveh točk ustvarili tudi dobro diferenco golov. To tekmo je sodil gosp. Skalar precej šibko.

Maribor : Ilirija 6:2 (2:1)

Maribor, 13. sept.

Za današnjo prvenstveno nogometno tekmo med Mariborom in ljubljansko Ilirijo je bilo do 2000 gledalcev, ki so nepristransko priznavali tudi gostom vsako uspešno akcijo. Publika se je vedla brezhibno in domačini so se ji tudi temeljito oddložili. Zgodilo se je, česar ni nihče pričakoval, da je Ilirija izgubila z 2:6.

Že v predtekmi med juniori Maribora in Ilirije se je publika vzdoroščena nad lepo igro obeh naraščajev pošteno razgalila, tako da je bilo razpoloženje ob začetku glavnega boja prav napeto. Rezultat predtekm je bil 1:1 (1:1)

Z ozirom na to, da so juniorji Maribora v prvi tekmi v finalu za mladinski pokal SK Ilirije zmagali s 4:1, so postali kljub današ. neodločenemu rezultatu zmagovalci v mladinskem turnirju za pokal SK Ilirije, ki ga je ob koncu tekme s kratkim nagovorom izročil g. Betetto načelniku domače sekcije dr. Planišku.

Točno ob 16. sta nastopili sodniku g. Cimpermanu iz Ljubljane naslednji enajstorici:

Ilirija: Malič, Strehovec, Berglez, Unterreiter, Dekleva, Pogačnik, Rihar, Lah, Kosak, Pfeifer, Rihtar.

Maribor: Koren, Bertonec II, Božo, Konič, Kirbiš, Jež, Priveršek, Tergletz, Hreščak, Bertonec I, Miro.

Rezultat tekme govori dovolj jasno. Maribor je odigral

svojo najboljšo tekmo

in je bil Iliriji v vsakem oziru dorastel. V poedinih fazah celo izrazilo nadmošten. Previsem je treba omeniti domačo obrambo in srednjega krčila, ki so uspešno razdirali akcije belo-zelenih. Stranska krčila sta s pedantnim pokrivanjem onemogočila vsako akcijo ilirijanskih kril. Tudi napad je bil kljub blezari Bertonec I mnogo bolj povezan kot nasprotni. Belo-zeleni so prednjačili zlasti v »stopnjcu«, pokrivanju in dodajanju. Doseženi uspeh je plod izredne požrtvovalnosti vse enajstorice, ki ji gre pohvala brez ozira na poedince.

Ilirija je nudila odpor samo pred odmorom

in v tem delu igre zaigrala nekako tako kot v uspešnih liginih nastopih. Obramba ni mogla zadovoljiti in zlasti Strehovec je mnogo grešil. Krile so bili preveč defenzivni in zaradi raztrgane igre napada niso mogli zadrževati nasprotnika. Napad se je zadovoljil s solo-akcijami, ki pa mu niso prinesle uspeha. Valji krivdno za poraz na poedince bi bilo krivično.

Potek igre.

Ilirija je takoj začetkom v napadu in že v 7. min. potrese Pfeifer po lemem solo-teku mrežo, 1:0 za I. Maribor prehaja s kazenski strel v nasprotnikovo polje. Igra je izredno živahna in običajne nervoznosti spoln ni opaziti. Lah preteče igrišče in se skuša predstaviti z bombo, ki pa konča voutu. Več sreče ima Miro s sličnim nastopom in že se stanje 1:1. Ura kaže 12. minuto. Napadi se hitro menjavajo. V 16. min. reši Pogačnik neizogiben gol z roko, česar pa sodnik — slabo plasiran — ne vidi. Isti igralec blezira takoj nato Bertonec I, ki zapusti igrišče. Koren lovi v lepem stilu bombo Košaka in Riharja. Malič ga posnema in ne privoščil Hreščaku in Tergletzu aplavza. V 28. min. se vrača Bertonec I burno pozdravljen na igrišču. Že je pri žogi ali blezura ga ovira in igra se prenese na polje domačih. Jež ujame na liniji, preteče vse nasprotnikove ovire in strelja na gol. Vse je videlo žogo v mreži, toda bila je zunaj. V 34. min. doseže Tergletz drugi gol. Kombinacija se je glasila: Koren — Hreščak — Tergletz 2:1 za M. Med gosti je opaziti vedno večjo nedisciplino. Ilirija napada, toda ne more prejeti obrambe. Tonček idealno centrira, toda tudi Malič krasno lovi. Igra do konca izravnanja. Polčas 2:1 za M.

Po odmoru je že v 2. min. foul Boža. Lah strelja iz daljave 2:2; žoga uide Korenu med rokami in 2:2. Takoj nato Malič krasno brani. Pepček »dribla« v kazenskem prostoru, kjer ga zruši Strehovec. Sodnik prisodi enajstetrovko, ki jo Kirbiš efektira. 3:2 za M. Miro dobro podprl od Ježa pošila lepe centre. Pepček je ponovno bleziran, tako da komaj še sledi Tergletzu in Hreščaku, ki neumorno napadeta. Kirbiš igra za dva moža. Malič in njegova bližina imajo obilo posla. V 24 min. se Bertonec I revanžira za udarec in z ostrim strelom postavi

4:2. Košak in Pfeifer se spuščata v solo-teke, ki pa nimajo uspeha. Žoga roma po glavah Tergletza, Priverška in Bertonec I do Hreščaka, ki zaključil s krasnim strelom v mrežo, 5:2 za M. Publika besni. Ilirijanski »drakarije« so pospravili zastavice. Ilirija depriimirana vidno popušta. Maribor igra prvotnostno. Dekleva pošila svoj napad v boj, toda vse zaman. V 40 min. kombinacija: Božo, Konič, Miro in Bertonec I in že je žoga zopet v mreži, 6:2 za M. V 41. min. kot za I. V 42. min. foula Priveršek Strehovec; še predno sodnik živiža udari Strehovec Priverška. Sodnik izključi obo. Ilirija protestira proti odločbi sodnika, ki ima zaradi nediscipline gostov težko stališče. Še par napadov in konec. Publika burno pozdravlja uspeh domačih, ki jih odnese na ramah z igrišča.

Sodnik g. Cimperman je obvladal situacijo.

Izvršujemo usa fotoamaterska dela v 12 urah. Drogerija Kanc, Ljubljana — Maribor 2

Atletiki : Svoboda 1:1 (0:0)

Celje, 13. septembra.

Ker je bilo igrišče Atletikov pod vodo, sta se današnja nasprotnika za podsavestvo prvenstveno tekmo, Atletiki in ljubljanska Svoboda zedinila, da bosta odigrala tekmo na prostoru SK Olimpa. Domače moštvo je bilo zaradi tega kolikor toliko na slabšem, ker bi bilo sicer lahko igralo na svojih tleh. Izravnanje je padlo po Svobodi v zadnji minuti iz enajstetrovke. Tekmo je sodil g. Ochs.

Finsko čudo tekača, Paovo Nurmi

je startal včeraj na velikem sportnem slavju SC Charlottenburga v Berlinu. Pri tej priliki je poskusil zrušiti svoj svetovni rekord na 10 km.

Tekma za drž. prvenstvo

Sabac, 13. septembra.

Danes se je vršila edina državna prvenstvena tekma med najzanimivejšima nasprotnikoma, domačimi »Uruguaici« in solitskim Hajdukom, za katero je vladalo veliko zanimanje. Tekmo je gledalo 3600 ljudi.

Hajduk (Split) : Mačva 1:1 (1:0)

Prvi gol je zabil v 37. min. Hajduk; Mačva je mogla v 15. min. drugega polčasa izenačiti. Nasprotnika sta se zelo trudila za drugo točko, toda vse napor je bil zaman. Hajduk je ustnil dragoceno točko.

Ostale nogometne tekme

Beograd: BSK : Rapid (Dunaj) 4:3 (1:1). Kljub slabemu vremenu je bilo 3000 gledalcev na igrišču. Igra je bila izredno živahna in zanimiva. Domači so bili vse čas v premoči in Rapid je mogel svoj tretji gol doseči šele tik pred koncem.
Zagreb: Zagreb : Dunaj 1 : 1 (1 : 1). Gol za Z. je zabil Kokotović. Igra je bila precej ostra, kar je publiko razvnelo do protestov. Najboljši mož domačih je bil Mihelič v vratih.
Zagreb II. Rep. pokrajine 1 : 1 (0 : 0).
Čakovec: Orijent (Sušak) : Čakovečki SK 3 : 1 (1 : 1).
Dunaj: Avstria : Nemčija 5 : 0 (2 : 0).
Praga: Slavia : Viktorija-Zizkov 3 : 2.
Sparta: Čechie-Hungaria 1 : 0; Nachod : Kladno 5 : 2.
Budimpešta: Hungaria : Attila 5 : 0; FTC : »33« 7 : 1; III. okraj : Somogy 2 : 0; Ujpest : Kisepest 6 : 1.
Debrecin: Booskay : Nemzeti 2 : 1.
Bratislava: Dunaj : Bratislava 4 : 2 (2:1).
Mexico City: Meh.ka : Amerika 5 : 4 (3 : 4).

ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes ob 20. seja sekcijejskega odbora pri Mikliču. — Načelnik.
Enourni tek SK Ilirije. Ker se radi močnega naliva ni mogel vršiti enourni tek v soboto, se bo vršil danes popoldne ob 18. Med tekom se bo vršilo klubsko tekmovanje v troskoku, kopju in krogli. Vstopnina minimalna.
Jugoslavija (Jugoslavenski Turizam), septemberska številka tega oficijelnega glasila za propagando našega turizma v inozemstvu, prinaša poleg krasnih ilustracij naslednje članke: I. D.: Slovenische Heilbäder; Jonny Behm: Auf unbekanntem Wegen durch Dalmatien; C. V.: Kamnik in Slovenien; Georg Bijelič: Cavtat bei Dubrovnik; Camilla Lucerna: Die Hirten von Rab;

Univ. prof. dr. Franz Babinger: Zur Entdeckung der dalmatinischen Landschaft; dr. Josef Kalibera: Slovenska Metropola — Jadrana: Split; dr. Vlastimil Klima: Cinnost Čehu na jihoslovanskem Jadranu; F. S. Copeland: The Jugoslav Littoral; V.: Šibenik;

F. C. Jugoslav resorts for autumn and winter; R. Warnier: La vie musicale yougoslave; dr. W. Kneblewski: S. S. »Kraljica Maritica« do Grecji in mnogo aktualnih vesti. — Letno predplačilo 120 Din, za inozemstvo 140 Din. Redakcija Split.

Astaloš drugič remiziral z Aljehinom

Kostič je premagal francoskega mojstra dr. Tartakowerja — Pirc in dr. Vidmar sta delila točki s svojima nasprotnikoma

Bled, 13. septembra. vd. V današnjem XVI. kolu mednarodnega šahovskega turnirja so se odigrale naslednje partije: Spielmann—Stoltz, Kostič—dr. Tartakower, dr. Aljehin—dr. Astaloš, Maroczy—dr. Vidmar, Kashdan—Colle, Bogoljubov—Niemcovič in Flohr—Pirc.

Spielmann je proti Stoltzu igral dobro in dobil kmeta. Popoldne pa je popustil in mladi Šved je dobil napad, v katerem je zmagal.

Kostič in dr. Tartakower sta igrala nenavadno otvoritev. Dr. Tartakower je zelo nepazljivo igral in Kostič je dobil kmeta. Popoldne je Kostič v končnici zmagal.

Dr. Aljehin je proti dr. Astalošu igral damski gambit. Dr. Astaloš pa se je zelo dobro branil in že dopoldne dosegel remis.

Maroczy in dr. Vidmar sta igrala zopet igro starih skakačev. Partija pa je prav kmalu postala zelo mirna ter je že dopoldne končala remis.

Kashdan je proti Colleju igral zanimivo igro, ki je zgodaj prešla v končnico. To pa je Kashdan zelo dobro igral in že dopoldne zmagal.

Zelo čudno je potekla partija med Bogoljubovom in Niemcovičem. Ze pred začetkom igre je bilo nekoliko razburjenja: Bogoljubov je imel bele figure in s tem tudi prvo potezo. Ob 9. uri ga še ni bilo, tudi ob 9.15 so ga še čakali. Prišel je ob 9.30 ter s tem zgubil pol ure za premišljevanje. Bo-

goljubov je začetkoma dobil dobro igro in skoraj že popolnoma dobljena partija. Ob 14. uri je bila partija prekinjena v poziciji, v kateri ni bilo dvoma, da bo Niemcovič zgubil. Popoldne se je N. Niemcovič branil z vso močjo. Bogoljubov ni pazil ter je celo zašel v majhne težkoče. Partija je bila prekinjena v poziciji, ki je ugodnejša za N. Niemcoviča. Ni izključeno, da bo Niemcovič dobil, vendar pa je remis verjetnejši.

Flohr in Pirc sta igrala zelo zanimivo partijo. Flohr je otvoril s kraljevim kmetom. Pirc je za napad žrtvoval dva kmeta. Partija je dopoldne s ponavljanjem potez končala remis.

Danes sta se končali tudi dve prekinjeni partiji in sicer brez vsakega boja. Kashdan in dr. Astaloš sta se zedinila na remis, pri drugi partiji pa se je Kashdan vdal dr. Tartakowerju.

Stanje po XVI. kolu je naslednje: Dr. Aljehin 13 (1), Kashdan 9 (1), Bogoljubov 8 (2), Niemcovič 8 (1), dr. V. 7 in pol (2), Spielmann 7 in pol (1), Flohr, Kostič 7 in pol, dr. Astaloš, Maroczy, Stoltz 7, Colle 6 in pol, dr. Tartakower 6 (1), Pirc 5 in pol (1).

V jutrišnjem XVII. kolu se bodo odigrale naslednje partije: Flohr—Spielmann, Pirc—Bogoljubov, Niemcovič—Kashdan, Colle—Maroczy, dr. Vidmar—dr. Aljehin, dr. Astaloš—Kostič, dr. Tartakower—Stoltz.

Zaključek plavalnega prvenstva v Parizu

Pariz, začetkom septembra.

Zadnja dneva tekmovanja za evropsko plavalno prvenstvo sta imela odločiti: Nemčija ali Madžarska?

Na papirju so skoro več izgledov imeli Nemci. Čakale so jih še sigurne točke v hrbtnem in prsnem plavanju, in v skokih s stolpa, kjer so se povsod mogli nadejati ugodnih placementov, dočim Madžarom vsi sobotni in nedeljski finali niso obetali več kot morda kako četrto ali peto mesto, v najboljšem slučaju morda tretje na hrbtu.

Ravno hrbtno plavanje je prineslo že prva presnečenja. Res je Deutsch (Nemčija) zasedel prvo mesto, na drugo in tretje pa sta se placirala Madžara Bitskey in Nagy, dočim je drugi Nemec Lehsging bil šele zadnji, šesti. To že ni šlo v račun. Bila pa je to zato samo po sebi krasna točka in prihod na cilj je bil naravnost diven: cela fronta, pet tekmovalcev v časovnem razmahu 1,6 sekunde!

Rezultat Deutscha 1:14,8 sicer ni prvič posebnega. Zato pa je naslednja točka, šafeta 4 x 100 m prosto dame dala diven rezultat: holandska šafeta v postavi Baumeister - Vierdag - Den Ouden - Braun je plavalna 4:35, torej povprečno na poedino plavačico 1:13,75! Javno, da ji ostale šafete niso mogle do živega in je Anglija, kljub skoro nadčloveškim naporom Cooperove, ki so jo povsem izmučeno morali izvléči iz vode, zaostala za celih 8 m v švedno izvrstnem času 5:00,8. Madžarski, ki je mnogo upala, je uspelo zasedeti šele tretje mesto s 5:02,2 dočim je Francija brez svoje druge najboljšje plavačice Salgadove, ki se še ni bila opomogla od operacije na slehcu, v 5:13 bila zadnja.

Dostojno je zadnji dan zaključil prireditelj v polno zasedenem stadionu je dal najboljši rezultat, najlepšo borbo in največje presenečenje!

Presenečenje je bil že rezultat prvenstva v skokih s stolpa: Dunajčan Staudingerju je uspelo, osvojiti prvo mesto ter potisniti velika favorita, Nemca Riesschlagerja in Neumanna šele na drugo in tretje, Madžar Vajda pa se je proti vsem pričakovanjem placiral kot peti!

200 m prsno je dalo pričakovani rezultat: Finc Reingoldt si je že v prvih 100 m, katere je preplaval v 1:18(!), pridobil toliko naskoka, da je bil zaman kolosalni Wittenbergov spurt in so Nemci z njim in Sietacrom zasedli šele drugo in tretje mesto, francoski favorit Cartonnet pa je bil četrty.

Zato pa je dala — za Francoze dokaj neprijetno — iznenadenje naslednja točka: 400 m prosto dame. Francoska šampionka in ljubljanka publikje Yvonne Godardova je morala kloniti i pred Holandko Braunovo i pred Angležinjo Cooperovo. Tu je Braunova pokazala svoje veliko znanje in odlične sposobnosti: preplavalja je prvo v času novega evropskega rekorda, v 5:42, v času, s katerim bi v našem državnem prvenstvu bila na drugem mestu!!! — Škoda, da tu ni startala Lampretova (za to prognoza ni bila prijavljena); čas šeste (Delbort, Francija) 6:46,4 bi bila sigurno dosegla!

Poslednja točka: 1500 m prosto: V prognozah je situacija čista: prvenstvo Francozov, drugi in tretji Italijana Costolli in Perentin, četrti Madžar Hallassy.

Trenutek pred startom se vlije silen dež: v debelih kapljah lije na Tourelles.

Favoriti startajo v naslednjem redu: na številki 2 Costolli, na 4 Perentin, 6 Hallassy, 7 Taris.

Taris ne okleva: 100 m v 1:07, 200 m v 2:27, 400 v 5:14, 8 m pred Costollijem, za njima Perentin in Hallassy; Hallassy si je nadel nalogo, držati se za vsako ceno Perentina do spurta pred koncem, ki naj odloči med obema. Zagrizla sta se v borbo, zagrizla tako, da niti nista opazila, da je Costolli pričel zastojati in pri 600 m so obrnili že vsi trije istočasno za vodečim Tarisom. Costolli je takoj sprejel boj; trojica Hallassy-Perentin-Costolli se kolje na življenje in smrt! Rezultat: pri 800 m je padel kot prva žrtve — Taris. — Perentin tesno na vodstvu, za njim v isti črti Hallassy, Taris in Costolli.

Stadion buči, besni, tuli... Vmes neizprosno bije dež, kar pa ne moti tisočev,

da ne bi vztrajali kot priče gigantskega boja v mokrem elementu.

900 m. Perentin neuporečno vodi pred Costollijem, dočim Hallassy in Taris, izgleda, pešata. Ali Hallassy ni še končal; samo zbiral je svoje moči za poslednji udarec; od početka si je nadel nalogo, držati se Perentina in noče se vdati.

Pri 1000 m je Hallassy zopet Perentinu za petami. Costolli poskuša v zadnjih obupnih naporih, držati se ju, Taris, favorit Taris pa je definitivno izpadel.

Publika je zapadla entuzijazmu. Kljub silnemu nalivu vztraja na svojih mestih, borba jo je potegnila za seboj, ves stadion plava s Perentinom in Hallassyjem, vsa srca utripujejo z njima...

Hallassy hoče odločiti, čim prej. Pri 1200 m je dohitel Perentina, pri 1300 m se je Costolli vdal, padla je druga žrtve.

Perentin je trdoživ, neizprosna. Vendar uspe Hallassyju pri 1300 m obrniti vrati. Tu pa, kot bi ga bil obsedel vrag! Madžar prične s peklenskim spurtom. Perentin še ne odneha, brani se obupno. Brani se proti besni množici, ki vzpodbuja Madžara. Še enkrat zbere vse svoje moči v poslednjem obupnem naporu in res mu uspe, na zadnjem obratu Hallassyja dohiteti.

Dvajset minut že traja obupni boj — prihodnje sekunde ga bodo odločile. Še enkrat se zagrizata oba rivala, še enkrat se pokoljeta v besnem končnem spurtu...

Hallassyju je uspelo veliko delo. Z naskokom 1,6 sekunde je v času 20:49 prvak Evrope na 1500 m. Hallassy je izčrpan — Perentin skoraj mrtev. Izvléčajo ga iz vode in kot posekano deblo se zruši na cilju...

Oduševljen nad Hallassyjevo zmago je nenopisno. Najboljši waterpolist sveta, nenopisno madžarsko čudo, plavalni vefelenomen Hallassy je uspel poraziti Perentina, Costollija, velikega Tarisa...

Ko je plaval poslednje metre, se je neke na tribuni iz množice izrgala postava rekorderja Baranyja. V par orjaških skokih je na cilju — že je

